Rok 2. Warszawa, Październik—Listopad 1923 r. Nr. 10—11.

TECHNIKA GORZELNICZA

ORGAN ZWIĄZKU ZAWODOWEGO TECHNIKÓW GORZELNICZYCH
poświęcony gorzelnictwu, oraz pokrewnym gałęziom przemysłu rolnego i przetwórczego.
WYCHODZI RAZ NA MIESIĄC.

Przedpłata bez zobowiązania:
rocznie 5,0 złotych p.
półrocznie 2,5 „ „
Numer pojed. 0,5 złot. p.

Redakcja i Administracja:
Warszawa, Królewska Nr. 8.
Telefon 30-95.
Adr. tel.: Techgo-Warszawa.
Redaktor, inż. J. Kączkowski przyjmuje od 1 do 2. Admin. otwarta od 9 do 1 i od 3 do 6.

Ceny ogłoszeń bez zobowiąz.:
1/1 str. 25 złotych polsk.
1/2 „ 13 „ „
1/4 „ 7 „ „
1/8 „ 4 „ „
Na okładce wyższe o 100% i 50%.

Złoty polski — według kursu dla bonów złotych.

Konto czekowe Nr. 3912 Pocztowej Kasy Oszczędności.

Od Redakcji.

Stosownie do uczynionej w poprzednim zeszycie zapowiedzi, spełniamy uchwałę Rady Głównej Związku z dnia 23 września r. b., umieszczając poniżej statut tegoż, uzupełniające go regulaminy i wydatniejsze uchwały Rady, a w końcu możliwie skrócony zarys danych o nim i o zorganizowanej przy nim Spółce Akcyjnej, która objęła i prowadzi w dalszym ciągu przekazaną jej przez Związek działalność techniczną samodzielnie, na zasadach ściśle handlowych, nie spuszczając jednak z oka dobra ogólnego przy dostosowywaniu się do współczesnych warunków.

Tak Związek, jak i Spółka stanowią placówki, spełniające całkowicie odrębnie swoiste swoje zadania, zaznajomienie się z któremi ważne jest zapewne nietylko dla ich członków i uczestników, ale i dla wielu innych, stycznych z ich działalnością czynników; a że przytem zakreślają sobie one tę działalność stosunkowo szeroko, usiłując wbrew wszelkim przeciwnościom sięgać do zajęcia rzetelnie i nieustąpliwie obywatelskiego stanowiska przy szczegółowem, uważnem i poważnem badaniu istniejących stosunków, przeto ujawnienie dotyczącego ich, faktycznego stanu rzeczy, wydaje się tem więcej wskazanem.

Zeszyt ten polecamy też w szczególności uwadze bodaj najszerszych sfer, zainteresowanych i bezpośrednio gorzelnictwem wraz z jego techniką i wogóle racjonalnym rozwojem naszego życia gospodarczego i zawodowego, zwłaszcza zaś, przemysłem rolnym w jego całokształcie i stosunkami pracy, oraz sprawami skarbowemi i nawet ogólnie narodowemi, które wypadło również poruszyć i omówić bliżej nieco w zakończeniu, mając na względzie konieczność usunięcia chorobliwych przejawów.

I.

ORGANIZACJA ZWIĄZKU ZAWODOWEGO TECHNIKÓW GORZELNICZYCH.

Warszawa, 19 maja 19.1 r.

Główny Inspektor Pracy zaświadcza, że niniejszy egzemplarz statutu „Związku Zawodowego Techników Gorzelniczych“ w Warszawie jest zapisany do rejestru dnia 19 maja 1921 r. pod Nr. 254 według Dekretu w przedmiocie tymczasowych przepisów o pracowniczych związkach zawodowych z dnia 8 lutego 1919 r.

Główny Inspektor Pracy
M. Klotz.

S T A T U T
ZWIĄZKU ZAWODOWEGO TECHNIKÓW GORZELNICZYCH.

A. Nazwa, cel i zakres działania:

§ 1. Związek nosi nazwę: „Związek Zawodowy Techników Gorzelniczych“.

§ 2. Terenem działalności Związku jest Państwo Polskie.

§ 3. Związek jest osobą prawną. Siedzibą Zarządu Głównego jest m. Warszawa.

§ 4. Związek Zawodowy Techników Gorzelniczych ma na celu:

a) zrzeszenie wszystkich gorzelników polskich na gruncie ich łączności zawodowej,
b) zapewnienie gorzelnikowi stanowiska w społeczeństwie, odpowiadającego jego kierowniczej i wykonawczej działalności w przemyśle gorzelniczym i pracy zawodowej,
c) obronę interesów zawodowych — moralnych i materjalnych,

d) pielęgnowanie poczucia godności i solidarności zawodowej,
e) ochronę placówek technicznych od inwazji obcej, szkodliwej dla przemysłu gorzelniczego i Skarbu Państwa Polskiego,
f) organizację samopomocy i pośrednictwa pracy,
g) szerzenie oświaty zawodowej,
h) badanie warunków pracy i opracowanie odnośnych norm.

§ 5. Cęle swe Związek osiąga przez:
a) zwoływanie Zjazdów, konferencji i zebrań,
b) przedstawicielstwo interesów zawodowych wobec władz rządowych, oraz instytucji społecznych,
c) pośredniczenie w wyszukiwaniu pracy dla swych członków,
d) zakładanie kas pożyczkowo-oszczędnościowych, oraz zapomogowych, według specjalnych ustaw lub regulaminów,
e) pośredniczenie we wszelkich zatargach, dotyczących spraw zawodowych, ekonomicznych i koleżeńskich, oraz rozpoznawanie sporów z tych zatargów wynikłych,
f) urządzanie księgozbiorow, konkursów, kursów zawodowych, odczytów, popieranie prac naukowych, wydawnictw i pism zawodowych,
g) występowanie solidarne w sprawach zawodowych nadzwyczajnej wagi,
h) prowadzenie Wydziału Handlowo-Technicznego dla ułatwienia zakupów swym członkom.

B. Członkowie ich prawa i obowiązki.

§ 6. Związek składa się z członków: rzeczywistych, honorowych i wspierających.
a) Rzeczywistym członkiem Związku może być każdy Polak, mający skończonych lat 18, gorzelnik, podgorzelnik lub praktykant gorzelniczy, jako też każdy inny technik, pracujący w dziedzinie gorzelnictwa i oczyszczania spirytusu, uznający cele Związku i zobowiązujący się podporządkowywać jego ustawom i uchwałom,
Członkowie niepełnoletni i bezwłasnowolni biernego prawa wyborczego nie posiadają.
b) członkami honorowymi mogą być osoby wyjątkowo dodatnio zasłużone dla Związku i przemysłu gorzelniczego.
c) Członkami wspierającymi mogą być osoby, popierające cele i zadania Związku i mające bezpośrednią lub pośrednią łączność ze Związkiem i przemysłem gorzelniczym.

§ 7. a) Członków rzeczywistych, poleconych przez dwóch człon-

ków, zatwierdza Zarząd Główny na podstawie opinji Komisji Kwalifikacyjnej, względnie Balotującej Okręgowej.

b) Członków wspierających przyjmuje Zarząd Okręgowy lub Zarząd Główny, z przydzieleniem do jednego z Okręgów.

c) Członków honorowych przyjmuje Rada Główna, na wniosek Zarządu Głównego lub Zebrań Ogólnych Okręgowych, większością dwóch trzecich głosów obecnych. Członkowie honorowi są dożywotni.

§ 8. Członkowie rzeczywiści korzystają ze wszystkich praw członków Związku i ponoszą wszystkie obowiązki, nakładane przez władze Związku.

b) Członkowie wspierający nie posiadają biernego i czynnego prawa wyborczego, ani też głosu decydującego na zebraniach i posiedzeniach władz Związku.

c) Członkowie honorowi, o ile odpowiadają warunkom, wymienionym w p. a § 6, korzystają ze wszystkich praw członków rzeczywistych, nie ponosząc ich obowiązków.

§ 9. Wykluczenie członków rzeczywistych i wspierających następuje:

a) na skutek piśmiennego zgłoszenia o wystąpieniu,

b) na skutek nieuiszczenia składek w ciągu dwóch lat,

c) na skutek orzeczenia Sądu Koleżeńskiego o usunięciu ze Związku, bądź też uchylenia się członka Związku od poddania swej sprawy pod rozpoznanie tegoż Sądu, bądź niepodlegającego apelacji wyroku Sądu Państwowego, skazującego członka Związku za nadużycia służbowe lub zawodowe ze szkodą Państwa Polskiego.

C. Środki Związku.

§ 10. Środki Związku składają się:

a) z majątków byłych: Stowarzyszenia Pracowników Gorzelniczyh, w Warszawie, T-wa Gorzelniczego na W. Ks. Poznańskie, oraz Galicyjskiego T-wa Gorzelniczego,

b) z jednorazowego bezzwrotnego wpisowego w wysokości 25 marek,

c) z wpływów z instytucji Związku,

d) z zapisów i darowizn,

e) z legatów i sum przejściowych,

f) ze składek członków rzeczywistych w wysokości jednego procentu dochodów osobistych w gotówce i naturaljach podług cen urzędowych, wszakże nie mniej, niż 25 marek rocznie,

g) ze składek członków wspierających, conajmniej 250 marek rocznie lub jednorazowo 5,000 marek,

h) z dochodów niestałych.

D. *Władze Związku.*

§ 11. Władzami Związku są:
a) Rada Główna,
b) Zarząd Główny,
c) Komisja Rewizyjna Główna.

§ 12. Rada Główna jest zwierzchnią władzą kierowniczą całego Związku.

Do zakresu jej działalności i kompetencji należy:
1) zatwierdzanie sprawozdań z działalności Związku, bilansu i budżetu Związku,
2) określenie terytorjum dla Oddziałów Okręgowych i rozwiązywanie tych Oddziałów,
3) określenie wysokości wpisowego i składek członkowskich i stosownego podziału na potrzeby Oddziałów i Zarządu Głównego,
4) wybór, zawieszanie w czynnościach i usuwanie przed terminem kadencji członków Zarządu Głównego, Komisji Weryfikacyjnej i Komisji Rewizyjnej Głównej, oraz władz i organów Oddziałów Okręgowych,
5) wydanie i zatwierdzenie regulaminu dla Rady Głównej, Zarządu Głównego, Komisji Weryfikacyjnej, Komisji Rewizyjnej Głównej, oraz dla władz i organów Oddziałów Okręgowych,
6) zmiana i dopełnienie statutu,
7) ustalenie zasad etyki zawodowej i wydawanie w tym przedmiocie miarodajnej dla członków opinji,
8) rozporządzanie majątkiem Związku,
9) decydowanie o rozwiązaniu Związku i likwidacji,
10) powoływanie Komisji, określanie ich zakresu działania i pełnomocnictw.

§ 13. Skład Rady Głównej Związku tworzy się z delegatów wybieranych przez Walne Zgromadzenia Okręgowe z pośród członków rzeczywistych i honorowych Oddziału na rok jeden przez tajne głosowanie, po jednym delegacie na 25 członków Oddziału lub pozostający ułamek tej liczby i z członków Zarządu Głównego i Komisji Rewizyjnej Zarządu Głównego i Komisji Rewizyjnej Głównej. Jeden delegat nie może mieć więcej niż 3 głosy.

§ 14. Walne Zgromadzenia Rady Głównej bywają Zwyczajne, raz do roku i Nadzwyczajne, przez Zarząd Główny zwoływane w miarę uznanej przezeń potrzeby, albo też na żądanie Komisji Rewizyjnej lub przynajmniej 20 delegatów Oddziałów Okręgowycb.

Terminy Walnych Zwyczajnych Zgromadzeń, ogłoszenia o Walnych

Zgromadzeniach Zwyczajnych i Nadzwyczajnych i sposób zawiadamiania o Zgromadzeniach i porządku dziennym określi regulamin, wydany przez Radę Główną.

Uchwały Walnych Zgromadzeń Rady Głównej są prawomocne bez względu na ilość obecnych delegatów i zapadają prostą większością głosów obecnych; dla zmiany statutu potrzebna obecność dwóch trzecich głosów delegatów i kwalifikacja przez trzy czwarte głosów obecnych.

§ 15. Zarząd Główny jest organem wykonawczym Rady Głównej.

Do kompetencji i działalności Zarządu Głównego należy:

1) reprezentacja Związku,
2) prowadzenie wszelkich spraw kulturalnych, handlowo-technicznych i finansowych Związku,
3) otwieranie Oddziałów Okręgowych,
4) kontrola nad ich działalnością, z prawem zawieszania w czynnościach władz i organów Oddziałów Okręgowych,
5) przyjmowanie i wykluczanie członków rzeczywistych Związku.

§ 16. Zarząd Główny składa się z 9 członków, wybieranych przez Radę Główną z pośród członków tej Rady przez tajne głosowanie na lat trzy. Po upływie każdego roku ustępuje trzecia część członków, początkowo przez losowanie, a następnie podług starszeństwa wyboru. W miejsce ustępujących wybieraną jest taka sama liczba członków Zarządu. Ustępujący mogą być wybierani ponownie.

Zarząd Główny wybiera z pośród siebie przewodniczącego, dwóch vice przewodniczących, skarbnika, sekretarza i po jednym zastępcy tych ostatnich.

§ 17. Uchwały Zarządu Głównego zapadają zwyczajną większością głosów obecnych; w razie równości głosów, przeważa głos przewodniczącego.

Uchwały są prawomocne przy udziale na posiedzeniu przynajmniej 5 członków.

§ 18. Dla prawomocności zobowiązań Zarządu Głównego niezbędnym jest podpis przewodniczącego lub jednego z vice przewodniczących, oraz dwóch członków Zarządu, w tej liczbie w sprawach finansowych, skarbnika lub jego zastępcy.

Korespondencję bieżącą podpisują osoby, upoważnione do tego przez Zarząd Główny.

§ 19. Komisja Weryfikacyjna składa się z 9 osób, mianowanych przez Radę Główną, które ustalają listę gorzelników na podstawie specjalnego regulaminu.

§ 20. Komisja Rewizyjna Główna składa się z 5-ciu osób, wybiera-

nych corocznie z pośród członków Związku przez Radę Główną na rok jeden.

Zadaniem Komisji jest sprawdzanie ksiąg, kasy i majątku Związku, wypowiadanie opinji w sprawie zatwierdzenia sprawozdania Zarządu i bilansu oraz budżetu Związku.

E. Oddziały Okręgowe i ich organizacja.

§ 21. Członkowie Związku tworzą Oddziały Okręgowe w zależności od miejsca swego zamieszkania. Terytorjum dla Okręgów wyznacza Rada Główna Związku.

Oddziały Okręgowe posiadają samodzielność wewnętrzną, oraz są osobą prawną w granicach statutu i regulaminów, posiadają prawo występowania nazewnątrz w imieniu Oddziałów. Oddziały Okręgowe mają prawo zakładania Kół Miejscowych, których działalność określi właściwy regulamin.

§ 22. Władzami i organami Oddziałów Okręgowych są:

1) Walne Zgromadzenie członków, zamieszkujących terytorjum Okręgu,
2) Zarząd Okręgowy,
3) Komisja Kwalifikacyjna Okręgowa,
4) Sąd Koleżeński Okręgowy,
5) Komisja Rewizyjna Okręgowa.

§ 23. Walne Zgromadzenie Okręgowe jest władzą kierowniczą Oddziału Okręgowego. Do kompetencji Walnego Zgromadzenia Okręgowego należy:

1) wybór delegatów do Rady Głównej, wybór Zarządu, Komisji Kwalifikacyjnej, Komisji Rewizyjnej i kandydatów na sędziów do Sądu Koleżeńskiego, oraz zawieszanie obranych w czynnościach i usuwanie przed terminem kadencji,
2) zatwierdzanie sprawozdań rocznych, bilansu i budżetu,
3) rozpatrywanie wniosków Zarządu i Członków.

§ 24. Zarząd jest władzą wykonawczą Oddziału Okręgowego i reprezentuje Oddział w jego sprawach. Członkowie Zarządu wybierają ze swego grona prezesa i zastępcę. Korespondencję podpisuje prezes Zarządu lub jego zastępca, wszelkie zaś dokumenty winny być podpisywane przez prezesa lub jego zastępcę i przynajmniej przez jednego członka Zarządu.

§ 25. Komisja Kwalifikacyjna zbiera dane, dotyczące osób, zgłaszających się o przyjęcie na członków Związku, wydaje opinje co do przyjęcia lub nieprzyjęcia do Związku i przesyła do zatwierdzenia do Zarządu Głównego za pośrednictwem Zarządu Okręgowego.

§ 26. Sędziów Sądu Koleżeńskiego mianuje Zarząd Główny z po-

śród kandydatów na sędziów, obranych przez Walne Zgromadzenia Okręgowe w podwójnej liczbie.

Sąd Koleżeński pośredniczy pomiędzy stronami we wszelkich zatargach, dotyczących spraw zawodowych, ekonomicznych i koleżeńskich i rozpoznaje spory z tych zatargów wynikłe, oraz rozpoznaje sprawy w przedmiocie zarzutów natury etycznej.

§ 27. Bliższe szczegóły, dotyczące kompetencji praw i obowiązków władz i organów okręgowych, wzajemny ich stosunek do władz Związku, ilość osób wchodzących w skład władz i organów Związku i kolejność ustępowania określi regulamin, zatwierdzony przez Radę Główną Związku

F. Rozwiązanie Związku — Likwidacja.

§ 28. Rozwiązanie Związku może nastąpić nie inaczej, jak na skutek dwóch kolejnych uchwał Walnego Zgromadzenia Rady Głównej Związku, zapadłych kwalifikowaną większością trzech czwartych obecnych, przy udziale w zgromadzeniu dwóch trzecich członków Rady. Rada Główna, postanawiając rozwiązanie Związku, decyduje o sposobie likwidacji i zużytkowania majątku Związku.

REGULAMIN RADY GŁÓWNEJ.

§ 1. Na podstawie § 12 statutu zwierzchnim organem i naczelną władzą kierowniczą Związku jest Rada Główna, a do jej działalności i kompetencji należy:

1. Zatwierdzanie sprawozdań z działalności Związku, oraz bilansu i budżetu Związku.

2. Ustalenie, rozgraniczenie i rozwiązywanie Oddziałów Okręgowych Związku.

3. Określanie wysokości wpisowego i składek członkowskich, oraz stosownego podziału funduszów na potrzeby Oddziałów Okręgowych i Zarządu Głównego.

4. Wybór członków Zarządu Głównego, Komisji Sprawdzeń (weryfikacyjnej), i Komisji Rewizyjnej Głównej Związku, oraz zawieszania w czynnościach i usuwanie przed terminem kadencyjnym członków tych władz i władz i organów Oddziałów Okręgowych Związku.

5. Wybawanie i zatwierdzanie regulaminów Rady Głównej Zarządu Głównego, Komisji Sprawdzeń, Komisji Rewizyjnej Głównej, oraz dla władz i organów Oddziałów Okręgowych.

6. Zmiana i dopełnienie statutu.

7. Ustalenie zasad etyki zawodowej i wydawanie w tym przedmiocie miarodajnej dla członków Związku opinji.

8. Rozporządzanie majątkiem Związku.

9. Decydowanie o rozwiązaniu i likwidacji Związku.

10. Powoływanie innych Komisji, tudzież określanie ich zakresu działania i pełnomocnictw.

§ 2. Na podstawie § 13 statutu Związku, Rada Główna tworzy się z delegatów, wybieranych przez Walne Zgromadzenia Okręgowe z pośród członków rzeczywistych oraz honorowych Oddziałów Okręgowych (p. c § 8 statutu) na rok jeden, przez tajne głosowanie, po jednym delegacie na 25 członków każdego Oddziału lub na pozostający ułamek tej liczby, tudzież z członków Zarządu Głównego i Komisji Rewizyjnej Głównej Związku.

Jeden delegat nie może mieć więcej jak 3 głosy.

§ 3. Stosownie do § 14 statutu Związku Walne Zgromadzenia Rady Głównej bywają zwyczajne, zwoływane raz do roku i nadzwyczajne, zwoływane przez Zarząd Główny w miarę uznanej przezeń potrzeby, albo też na żądanie Komisji Rewizyjnej Głównej lub przynajmniej 20 delegatów Oddziałów Okręgowych. Miejsce Zgromadzeń Rady Głównej każdorazowo wyznacza Zarząd Główny w porozumieniu z Zarządami Oddziałów Okręgowych, a przy rozbieżności zdań Zarządów Oddziałów Okręgowych, a przy rozbieżności zdań Zarządów Oddziałów Okręgowych - według własnego uznania.

Uchwały Walnych Zgromadzeń Rady Głównej są prawomocne bez względu na ilość obecnych delegatów i zapadają prostą większością głosów obecnych. Dla zmiany statutu jest wymagana obecność $^2/_3$ głosów delegatów i uchwała powzięta przez $^3/_4$ głosów obecnych.

Rozwiązanie Związku może nastąpić nie inaczej, jak według § 28 statutu tegoż, na skutek dwukrotnych uchwał Rady Głównej, zapadłych większością $^3/_4$ głosów.

§ 4. Zwyczajne Walne Zgromadzenia Rady Głównej winny się odbywać w lipcu i niepóźniej, aniżeli w sierpniu każdego roku.

§ 5. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenia Rady Głównej zwoływane są w miarę uznanej przez Zarząd Główny potrzeby w ustalonych przezeń terminach.

§ 6. Żądania Komisji Rewizyjnej Głównej lub najmniej 20 delegatów Oddziałów Okręgowych do Rady Głównej, dotyczące zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Rady, winny być złożone Zarządowi Głównemu piśmiennie, z wyłuszczeniem odnośnych motywów.

§ 7. Terminy Walnych Zgromadzeń Rady Głównej wskutek żądania Komisji Rewizyjnej Głównej lub najmniej 20 delegatów Oddziałów Okręgowych do Rady Głównej winny być wyznaczone na najbliższych posiedzeniach Zarządu Głównego i następować wogóle niepóźniej, aniżeli w dwa miesiące po złożeniu wskazanych żądań Prezesowi Zarządu Głównego lub jego zastępcy.

§ 8. O terminie Walnych Zgromadzeń Rady Głównej Zarząd Główny zawiadamia Zarządy Oddziałów Okręgowych niepóźniej, aniżeli na miesiąc przed tym terminem.

§ 9. Do zawiadomienia Zarządów Oddziałów Okręgowych o Walnych Zwyczajnych Zgromadzeniach Rady Głównej, Zarząd Główny dołącza porządek dzienny tych Zgromadzeń, oraz inne materjały, odnoszące się do spraw zasadniczych, jak np. połączonych ze zmianą statutu lub rozwiązaniem Związku.

§ 10. Wnioski o zmianie lub uzupełnieniu porządku dziennego Walnych Zgromadzeń Rady Głównej winny być złożone lub nadesłane Zarządowi Głównemu przynajmniej na tydzień przed wyznaczonym dla Zgromadzeń terminem.

§ 11. Delegatów Oddziałów Okręgowych do Rady Głównej Zarządy tych Oddziałów zaopatrują w pełnomocnictwa piśmienne dla złożenia ich sekretarzowi Zarządu Głównego Związku.

§ 12. Walne Zgromadzenia Rady Głównej zagaja Prezes Zarządu Głównego, poczem na każdem Zgromadzeniu wybierane jest z liczby upełnomocnionych członków Rady Prezydjum Zgromadzenia, oraz Komisja mandatowa, która sprawdza pełnomocnictwa i po ustaleniu listy posiadających prawo głosu zebranych członków Rady przedstawia Zgromadzeniu rezultat swej pracy.

§ 13. W Walnych Zgromadzeniach Rady Głównej, prócz jej członków, wymienionych w § 13 statutu, mogą przyjmować udział, bez prawa głosu, członkowie Zarządów Oddziałów Okręgowych, oraz poszczególni członkowie Związku, a nadto zaproszeni przedstawiciele władz państwowych, organizacji społecznych i wreszcie rzeczoznawcy i przedstawiciele prasy.

§ 14. Walne Zgromadzenia Rady Głównej są wogóle jawne; jednak na wniosek Prezydjum Rady, alboteż Zarządu Głównego, lub wreszcie 25% obecnych członków Rady, Rada Główna może uchwalić tajność obrad nad niektórymi, według swego uznania, punktami porządku dziennego. W tajnych posiedzeniach mogą przyjmować udział jedynie upełnomocnieni członkowie Rady Głównej, oraz ci z uczestników jej Zgromadzenia, którzy będą zaproszeni przez Radę większością jej głosów.

§ 15. Walne Zgromadzenia Rady Głównej są ważne bez względu na liczbę obecnych delegatów.

§ 16. Prezydjum Walnego Zgromadzenia Rady Głównej obowiązane jest złożyć Prezesowi Związku protokóły i materjały, dotyczące Zgromadzenia, niepóźniej jak po upływie miesiąca od daty zamknięcia Zgromadzenia.

REGULAMIN ZARZĄDU GŁÓWNEGO.

§ 1. Stosownie do § 15 statutu Związku Zarząd Główny tegoż jest organem wykonawczym Rady Głównej. Do kompetencji i działalności Zarządu Głównego należy:

1. Reprezentacja Związku,
2. Prowadzenie wszelkich spraw kulturalnych, handlowo-technicznych, finansowych i innych,
3. Otwieranie Oddziałów Okręgowych Związku,
4. Kontrola nad działalnością i prawo zawieszania w czynnościach władz i organów Oddziałów Okręgowych Związku,
5. Przyjmowanie i wykluczanie członków rzeczywistych Związku.

§ 2. W całej swojej działalności Zarząd Główny kieruje się zatwierdzonymi przez Radę Główną regulaminami i zabiega o dobro, normalny rozwój i ogólny pożytek Związku.

§ 3. Na podstawie § 16 statutu Zarząd Główny tegoż składa się z 9-ciu członków, wybieranych przez Radę Główną z pośród członków Rady, przez tajne głosowanie, na lat 3. Po upływie każdego roku ustępuje trzecia część członków, początkowo przez głosowanie, a następnie podług starszeństwa wyboru. Ustępujący mogą być wybrani ponownie.

§ 4. Zarząd Główny wybiera z pośród siebie prezesa, dwuch wice-prezesów, skarbnika, sekretarza i po jednym zastępcy tych ostatnich.

§ 5. Członkowie Zarządu Głównego pełnią wynikające z zajmowanego przez nich stanowiska obowiązki w przeciągu 3 lat, niezależnie od tego czy będą wybrani do Rady Głównej w pierwszym, drugim lub trzecim roku swego urzędowania w Zarządzie Głównym. Jako członkowie Zarządu Głównego mają oni prawo być członkami Rady Głównej przez cały wskazany czas swego urzędowania, o ile nie zostaną wyraźnie odwołani z Zarządu Głównego przez uchwałę Walnego Zgromadzenia członków Oddziału Okręgowego, który reprezentują.

§ 6. W ogólnej organizacji Zarządu Głównego, na czele podejmowanej przezeń i pod ogólnym jego kierownictwem działalności, w odstępach czasu pomiędzy jego posiedzeniami, zwierzchni Zarząd sprawami Związku spełnia jego Prezydjum, które załatwia sprawy bieżące, niecierpiące zwłoki, a takiego znaczenia, że wymagają nagłych postanowień.

§ 7. Działalność i zastosowana do niej biurowość Zarządu Głównego dzieli się na wydziały, poddawane specjalnej kontroli poszczególnych członków Zarządu Głównego.

§ 8. Podziału zajęć w wydziałach pomiędzy poszczególnych członków

Zarządu Głównego dokonuje ten Zarząd, mając na uwadze stosowny dobór sił według specjalnego charakteru czynności.

§ 9. Wydziały rozwijają swoją działalność według potrzeby i możności pod ogólnym kierownictwem Zarządu Głównego i jego Prezydjum.

§ 10. Bieżące załatwienie spraw pod kierownictwem Zarządu Głównego a względnie jego Prezydjum prowadzi biuro Zarządu Głównego.

§ 11. Prezydjum Zarządu Głównego kieruje się w swojej działalności wskazaniami tegoż Zarządu.

§ 12. Posiedzenia Zarządu Głównego odbywają się w miarę potrzeby i przynajmniej raz na trzy miesiące, zwoływane zaś są przez jego Prezesa.

§ 13. Zawiadomienie o posiedzeniach Zarządu Głównego rozsyłane być winny najmniej na dwa tygodnie przed terminem posiedzenia z dołączeniem do nich porządku dziennego posiedzenia.

§ 14. Prezydjum co do ogólnej działalności, a poszczególni członkowie Zarządu Głównego co do stanu rzeczy w powierzonych ich uwadze i kontroli wydziałach zdają sprawę na każdem posiedzeniu Zarządu Głównego, który rozpatruje i rozstrzyga wszystkie, wchodzące w zakres jego kompetencji sprawy, przedstawione mu przez jego Prezydjum i poszczególnych jego członków.

§ 15. Stosownie do § 17 statutu uchwały Zarządu Głównego zapadają zwyczajną większością głosów obecnych, a w razie równości głosów przeważa głos przewodniczącego. Uchwały są prawomocne przy udziale na posiedzeniu przynajmniej 5-iu członków.

§ 16. Nieobecni na trzech z rzędu posiedzeniach, bez usprawiedliwienia swojej nieobecności, członkowie Zarządu Głównego są uważani za usuwających się od udziału w pracach Zarządu i przestają być jego członkami. Nieobecni na 5-ciu posiedzeniach Zarządu Głównego, nawet z każdorazowem usprawiedliwieniem tej nieobecności, uważają się jako pozbawieni możności pełnienia obowiązków członków Zarządu. Miejsce ustępujących, wskutek wskazanych przyczyn, członków Zarządu, zajmują ich zastępcy i mianowicie ci, co otrzymali największą liczbę głosów przy wyborach.

§ 17. Na podstawie § 18 statutu dla prawomocności zobowiązań Zarządu Głównego niezbędnym jest podpis prezesa lub jednego z wiceprezesów, oraz dwóch członków Zarządu a w sprawach finansowych — skarbnika lub jego zastępcy.

§ 18. Korespondencję podpisują osoby, upoważnione przez Zarząd Główny, któremi mogą być w sprawach więcej ważnych Prezes Zarządu lub jego zastępca.

REGULAMIN KOMISJI REWIZYJNEJ GŁÓWNEJ.

§ 1. Na podstawie § 20 statutu Komisja Rewizyjna Główna składa się z 5 osób, wybranych przez Radę Główną z pośród jej członków.

§ 2. Komisja Rewizyjna Główna jako organ nadzorczy Rady Głównej Związku prowadzi z jej ramienia kontrolę we wszelkich szczegółach całej działalności Związku, a więc, jego Zarządu Głównego i innych organów.

§ 3. Komisja Rewizyjna Główna wybiera z pośród swoich członków przewodniczącego i jego zastępcę.

§ 4. Komisja Rewizyjna Główna odbywa swoje posiedzenia według potrzeby i najmniej raz na rok, przed Zwyczajnem Walnem Zgromadzeniem Rady Głównej.

§ 5. Komisja Rewizyjna Główna zwołuje się na swoje posiedzenia przez Prezydjum Związku lub jej przewodniczącego.

§ 6. Przy kontroli działalności Związku wszystkie jego organy obowiązane są okazywać wszelką pomoc Komisji Kwalifikacyjnej Głównej.

§ 7. Przy kontroli działalności poszczególnych Oddziałów Okręgowych do współdziałania Komisji Rewizyjnej Głównej powołują się miejscowe Komisje Rewizyjne przez Zarząd Główny lub jego Prezydjum i miejscowe Zarządy Oddziałów Okręgowych.

§ 8. O rezultatach swojej działalności Komisja Rewizyjna Główna zdaje sprawę Radzie Głównej.

REGULAMIN KOMISJI SPRAWDZEŃ (WERYFIKACYJNEJ).

§ 1. Stosownie do § 19 statutu i uchwały Zjazdu z dnia 14 i 15 marca 1920 r. w sprawie rejestracji techników gorzelniczych, Komisja Sprawdzeń (weryfikacyjna) składa się z 9 osób, mianowanych przez Radę Główną; wybierani zaś są przez nią lub tymczasowo przez Zarząd Główny z pośród członków Komisji Kwalifikacyjnych Oddziałów Okręgowych na przedstawienia Zarządów Oddziałów.

§ 2. Komisja Sprawdzeń wybiera z pośród swoich członków przewodniczącego, jego zastępcę i sekretarza.

§ 3. Posiedzenia Komisji Sprawdzeń odbywają się w miarę potrzeby na zaproszenie Prezesa Zarządu Głównego tudzież według jej własnego uznania.

§ 4. Komisja Sprawdzeń ustala protokularnie listę osób, mających prawo do zawodowych tytułów: gorzelnik, podgorzelnik i praktykant gorzelniczy, a to na podstawie materjałów, zebranych przez Zarządy Oddziałów Okręgowych wraz z ich Komisjami Kwalifikacyjnemi i przekazanych jej do rozpatrzenia przez Zarząd Główny.

§ 5. Zawodowy tytuł „gorzelnik" przysługuje wykwalifikowanemu technikowi gorzelniczemu, posiadającemu conajmniej dwa lata pracy technicznej w gorzelnictwie, po ukończeniu odpowiedniej praktyki gorzelniczej i uzdolnienia do samodzielnego, odpowiedzialnego prowadzenia gorzelni rolniczej lub przemysłowej. Osoby, prowadzące choćby samodzielnie przerób gorzelniczy, a niewciągnięte na listę gorzelników w Związku Zawodowym Techników Gorzelniczych, i nie należące do Związku mogą nosić tytuł „gorzelany", a w Związku — „podgorzelnik".

§ 6. Na listę gorzelników mogą być wciągnięte osoby:

1. Posiadające cenzus wykształceniowy ogólny równoznaczny z ukończeniem w b. zaborach rosyjskim i austryjackim conajmniej 4 klas szkoły średniej, a w b. zaborze pruskim — conajmniej tercji.

2. Posiadające cenzus wykształceniowy specjalny, odpowiadający conajmniej ukończeniu stosownych kursów gorzelniczych i posiadający odpowiednie świadectwa lub zaświadczenia specjalnej Komisji Egzaminacyjnej w takim samym zakresie.

3. Posiadające conajmniej 2-letnią praktykę gorzelniczą.

4. Nieposiadające cenzusu wykształcenia specjalnego, o ile się wykażą pracą bez zarzutu na stanowisku samodzielnem conajmniej w ciągu 4 lat, a które na terenie b. zaboru rosyjskiego rozpoczęły praktykę gorzelniczą przed 27 lipca 1908 r. w pozostałych zaś zaborach — przed 15 kwietnia 1920 r.

5. Mogące udowodnić swą znajomość fachową za pomocą przedstawionego dziennika przerobu, albo też, w wyjątkowych wypadkach, notat dokładnych i systematycznych z przerobu gorzelń któremi zawiadywały.

§ 7. Na listę podgorzelników mogą być wciągnięte osoby:

1. Posiadające cenzus wykształceniowy ogólny: wskazany powyżej w p. 1 § 6.

2. Posiadające cenzus wykształceniowy specjalny: wskazany powyżej w p. 2 § 6.

3. Posiadające conajmniej 2-letnią praktykę gorzelniczą.

4. Odpowiadające w niedostatecznej mierze wskazówkom prawideł dla gorzelników (pp. d i o § 5).

§ 8. Na listę praktykantów mogą być wciągnięte osoby, posiadające cenzus wykształceniowy ogólny równoznaczny ukończeniu: w b. zaborach rosyjskim i austryjackim — conajmniej 4 klas szkoły średniej. Kandydaci z wykształceniem niższem, nie niższem jednak, aniżeli rów-

noznaczne ukończeniu 6 klas gimnazjalnych, mogą być zapisani na listę praktykantów jedynie przy daniu zobowiązania, że przed ukończeniem praktyki uzupełnią swoje wykształcenie ogólne, doprowadzając je do wskazanego powyżej poziomu i przedstawią właściwemu Zarządowi Oddziału Okręgowego odpowiednie świadectwo.

§ 9. Tytuł gorzelnika, podgorzelnika lub praktykanta gorzelniczego nie może być przyznany:

1. Usuniętym z trzech wspomnianych zrzeszeń pracowników gorzelniczych, alboteż ze Związku za nadużycia i wogóle za czyny nieetyczne.

2. Osobom na których ciąży zarzut czynu nieetycznego, albo też co do których Komisja Sprawdzeń poweźmie jakiekolwiek podejrzenia, dotyczące ich wiadomości fachowych lub postępków nieetycznych, przed uzyskaniem usprawiedliwiającego wyroku Sądu Koleżeńskiego, zwołanego przez poszkodowanego przy udziale Komisji.

§ 10. Skreślenie z list gorzelników, podgorzelników i praktykantów gorzelniczych następuje:

1. Na mocy wyroku Sądu Koleżeńskiego.

2. Na mocy uchwały Zarządu Głównego lub Komisji Sprawdzeń, albo też na podstawie niepodlegającego odwołaniu wyroku sądowego, skazującego technika gorzelniczego za nadużycia służbowe.

3. W razie śmierci.

§ 11. Zasadniczą listę gorzelników, podgorzelników i praktykantów gorzelniczych z ustaloną przez Związek kwalifikacją co do ich uczciwości i znajomości zawodowej, Komisja Sprawdzeń składa Zarządowi Głównemu Związku, który przesyła je w odpisie wszystkim Zarządom Oddziałów Okręgowych zainteresowanym władzom państwowym i zainteresowanym organizacjom społecznym.

§ 12. O wszelkich zmianach w liście gorzelników, podgorzelników i praktykantów gorzelniczych, wynikających wskutek ich skreślenia z listy, dodatkowego wpisania na listę, tudzież przemianowania podgorzelników na gorzelników, a praktykantów gorzelniczych na podgorzelników, zostają bezzwłocznie powiadomione Zarządy Oddziałów Okręgowych, oraz zainteresowane władze państwowe i odnośne organizacje społeczne.

REGULAMIN FUNDUSZU EDUKACYJNEGO.

1. Z przypadających Związkowi akcji „Techniki Gorzelniczej" Sp. Akc. Wytwórczo-Handlowej przy Związku Zawodowym Techników Gorzelniczych, 25% akcji przekazuje się na Fundusz Edukacyjny dla dzieci człon-

ków Związku, z wypływającemi stąd prawami na dywidendę, otrzymanie akcji dalszych emisji i t. p.

2. Zawiadywanie Funduszem Edukacyjnym i powiększanie go następne obejmuje Zarząd Główny Związku w oparciu na współdziałaniu Zarządów Okręgowych i Kół Miejscowych tegoż, stosując niniejszy regulamin z uwagą na poszczególne warunki, zalecone do uwzględnienia przez ofiarodawców przy tworzeniu i powiększaniu Funduszu.

3. Zebrane przez Oddziały Okręgowe kapitały na rzecz Funduszu Edukacyjnego winny być przekazywane przez Zarządy tych Oddziałów Zarządowi Głównemu dla powiększenia tego Funduszu.

4. Dywidendą od przekazywanych na Fundusz Edukacyjny akcji, oraz odsetkami od kapitałów, nagromadzanych w dalszym ciągu na rachunek tego Funduszu, dysponuje Zarząd Główny, uwzględniając przytem według możności, jakoteż z uzasadnioną sprawiedliwością i celowością przedstawienia i opinje Zarządów Oddziałów Okręgowych.

5. Wszelkiego rodzaju dochodami, zbieranymi przez Oddziały Okręgowe i przeznaczonymi specjalnie na bieżące miejscowe ich potrzeby takie, jakie są zaspakajane ogólnie z rachunku Funduszu Edukacyjnego, dysponują samodzielnie Zarządy Oddziałów Okręgowych w oparciu na współdziałaniu Kół Miejscowych.

6. Z dochodów Funduszu Edukacyjnego i wszelkich innych wpływów, zwiększających je doraźnie przy specjalnem przeznaczeniu na wskazane powyżej potrzeby bieżące, mogą korzystać dzieci niezamożnych członków Związku, kształcące się w zakładach państwowych i prywatnych, przedewszystkiem zaś sieroty, wymagające pomocy dla kształcenia się, pozostałe po zmarłych członkach Związku, jakoteż pragnący poświęcić się technicznej pracy w gorzelnictwie.

7. Zarząd Główny Związku prowadzi oddzielny rachunek Funduszu Edukacyjnego, oraz wszelkich dochodów i ubocznych, w związku z nim, wpływów, osiąganych tak bezpośrednio, jak i w Oddziałach Okręgowych, Zarządy których obowiązane są dostarczać mu wszelkie, odnoszące się do nich i do ich zużytkowania dane.

REGULAMIN ZAPOMÓG STYPENDJALNYCH SZKOŁY GORZELNICZEJ W DUBLANACH.

1. Fundusz Zapomóg Stypendjalnych Związku dla słuchaczy Szkoły Gorzelniczej w Dublanach pozostaje w ogólnem zawiadywaniu Zarządu Głównego i wchodzi w skład Funduszu Edukacyjnego Związku.

2. Na razie otrzymuje zapomogi stypendjalne w przeciągu 9 miesięcy roku szkolnego 1923/24, w wysokości po 25 zł. pol. miesięcznie, pięciu niezamożnych i nieposiadających środków na otrzymanie wykształcenia

zawodowego słuchaczy Szkoły, polaków, chrześcjan, z wykształceniem ogólnem średniem, lub po ukończeniu najmniej 6 klas gimnazjalnych, a względnie po ukończeniu 4 klas, lecz przy zobowiązaniu uzupełnienia wykształcenia ogólnego do wskazanej, obowiązującej, najniższej normy, przed innymi—członkowie lub dzieci członków Związku, a przytem pilnych w uczęszczaniu po wstąpieniu do Szkoły tak na wykłady, jak ćwiczenia i odbywających je z pomyślnym rezultatem, a nadto zobowiązujących się po ukończeniu Szkoły i po otrzymaniu właściwego świadectwa — do poświęcenia się gorzelnictwu, jakoteż do zwrotu otrzymanych zapomóg Związkowi wtedy, kiedy okaże się to dla nich możliwem.

3. Wyznaczanie i wydawanie zapomóg stypendjalnych słuchaczom Szkoły w roku szkolnym 1923/24 powierza się bezpośredniemu uznaniu profesora Politechniki we Lwowie, inż. dr. Adolfa Joszta, jako kierownika Szkoły i prezesa Małopolskiego Okręgowego Oddziału Związku; szczegółowe zaś sprawozdania o wydanych zapomogach i stanie odnoszących się do nich rachunków przedstawiane być winny Zarządowi Głównemu Związku.

4. Zwracane zapomogi stypendjalne przeznaczają się na powiększanie funduszu Związku dla wydawania nadal takiego samego rodzaju zapomóg stypendjalnych słuchaczom Szkoły Gorzelniczej w Dublanach.

REGULAMIN FUNDUSZU POGRZEBOWEGO.

§ 1. Wszyscy członkowie rzeczywiści i kandydaci na członków rzeczywistych Związku obowiązani są być uczestnikami Funduszu Pogrzebowego i wpłacać ustanowione na jego rachunek składki, stosując się do niniejszego regulaminu.

§ 2. Wysokość składek jednorazowych i rocznych na rzecz Funduszu Pogrzebowego i wysokość zapomóg pogrzebowych z tego funduszu wyznacza Rada Główna; w poszczególnych Oddziałach Okręgowych jednak wysokość składek może być zmniejszana lub zwiększana, a w takim razie w zależności od jej wysokości zmienia się również odpowiednio wysokość zapomóg pogrzebowych, wyznaczonych dla członków Związku w tych Oddziałach.

§ 3. Na podstawie uchwały Rady Głównej z dnia 12 sierpnia 1923 r. na rzecz Funduszu Pogrzebowego należy wpłacać do kasy właściwego Zarządu Oddziału Okręgowego składki: jednorazowe wpisowe przy zapisywaniu się do Związku i do uczestnictwa w Funduszu Pogrzebowym — 2 złp. i roczne — w terminie do jednego miesiąca po ogłoszeniu niniejszego regulaminu lub po zapisaniu się do Związku, a następnie przed 1 października każdego roku, po 2 złp.

§ 4. Zarządy Oddziałów Okręgowych przekazują co miesiąc wszelkie pobrane na rachunek Funduszu Pogrzebowego składki tak jednorazowe, jak i roczne Zarządowi Głównemu Związku.

§ 5. Zarząd Główny zawiaduje Funduszem Pogrzebowym i wyznacza zapomogi pogrzebowe w odpowiednich wysokościach na podstawie wymotywowanych wniosków i dowodów, przedstawionych mu przez Zarząd Oddziałów Okręgowych; w dłuższych zaś przerwach pomiędzy posiedzeniami Zarządu Głównego może wyznaczać i wypłacać zapomogi Prezes Zarządu Głównego, wstrzymując jednak wypłatę w razie jakichkolwiek wątpliwości.

§ 6. Na podstawie uchwały Rady Głównej z dnia 12 sierpnia 1923 r. zależnie od wysokości wpłacanych składek (§ 2);

a) Przy należeniu zmarłych do Związku w przeciągu najmniej 6 miesięcy—25 złotych polskich.

b) Przy należeniu zmarłych do Związku w przeciągu najmniej 12 miesięcy—50 złotych polskich.

c) Przy należeniu do Związku zmarłych, w przeciągu najmniej 18 miesięcy—75 złotych polskich.

d) Przy należeniu do Związku zmarłych, w przeciągu więcej anizeli 18 miesięcy 100 złotych polskich.

§ 7: Przy wypłacie zapomóg pogrzebowych potrącają się dokonane poprzednio wypłaty na pokrycie rachunków za uskutecznione pogrzeby zmarłych członków Związku, jakoteż wszelkie należności Związku, nie uregulowane przez tych zmarłych w właściwym czasie.

§ 8. Nie wpłacenie w właściwych terminach składek na rachunek Funduszu Pogrzebowego pozbawia prawa do zapomóg pogrzebowych.

§ 9. Wykreślenie się z listy członkowskiej Związku, lub wykluczenie, albo też usunięcie z niego dla jakichkolwiek powodów pozbawia bezwarunkowo prawa do zapomóg pogrzebowych, wszelkie zaś wpłacone na rachunek Funduszu Pogrzebowego tak jednorazowe jak i roczne składki są wogóle bezzwrotne.

§ 10. Uczestnicy Funduszu Pogrzebowego obowiązani są na blankiecie ustanowionej formy wskazać osobę, której mają być wypłacone zapomogi pogrzebowe po ich śmierci, przyczem podpisy muszą być uwierzytelnione, a Zarządy Oddziałów Okręgowych potwierdza—każdorazowo wiarogodność deklaracji. Zmiana osoby, upoważnianych do odbioru zapomogi pogrzebowej może nastąpić tylko na podstawie przedstawienia nowej deklaracji. Przy nie wskazaniu osób upoważnionych do odbioru zapomóg pogrzebowych, albo też o ile upoważnione do tego odbioru osoby umrą przed śmiercią upoważniającego, zapomogi pogrzebowe wypłacają się prawym spadkobiercom zmarłych.

§ 11. Przy zgłaszaniu się po odbiór zapomogi pogrzebowej upoważniona do tego odbioru osoba winna przedstawić Zarządowi Oddziału Okręgowego Świadectwa śmierci zmarłego uczestnika Funduszu Pogrzebowego oraz dowód osobisty.

§ 12. O ile osoba, upoważniona do odbioru zapomogi pogrzebowej po zmarłym uczestniku Funduszu Pogrzebowego nie zgłosi się do Zarządu odnośnego Oddziału Okręgowego lub do Zarządu Głównego Związku po odbiór zapomogi w przeciągu roku od daty śmierci tego zmarłego, wszelkie prawa do tej zapomogi tracą swoją wagę.

ZGŁOSZENIE DO REGULAMINU FUNDUSZU POGRZEBOWEGO.

Do Zarządu . . . . Oddziału Okręgowego
Związku Zawodowego Techników Gorzelniczych
Z g ł o s z e n i e
w sprawie zapomogi pogrzebowej z Funduszu
Pogrzebowego Związku

Ja niżej podpisany . . . .
. . . .
. . . . członek rzeczywisty Związku Zawodowego Techników Gorzelniczych, zamieszkały w . . . .
poczta . . . ., Województwo . . . .
zobowiązując się do stosowania się ściśle do regulaminu Funduszu Pogrzebowego i uchwał naczelnych władz Związku, upoważniam . . . .
. . . .
zamieszkał . . . w . . . ., poczta . . . .,
Województwo . . . . na wypadek mojej śmierci do odebrania zapomogi pogrzebowej.

Poprzednie moje w tej sprawie zgłoszenie traci moc swoją wobec niniejszego.

. . . ., dnia . . . . 192 . . r.

Podpis:

REGULAMIN ODDZIAŁÓW OKRĘGOWYCH.

§ 1. Z ukonstytuowaniem się Związku Zawodowego Techników Gorzelniczych, Stowarzyszenie Pracowników Gorzelniczych w Warszawie oraz Towarzystwo Gorzelnicze na W. K. Poznańskie i Pomorze przetworzone są w Oddziały Okręgowe, a w Małopolsce zorganizowany jest takiż sam Oddział Okręgowy Związku.

§ 2. Zorganizowane według powyższego Oddziały Okręgowe obejmują obszary b. zaborów, a przyłączone do Rzeczypospolitej obszary

Ślązków Górnego i Cieszyńskiego włącza się tymczasowo do Poznańskiego Oddziału Okręgowego,

§ 3. Granice Oddziałów Okręgowych mogą ulegać zmianie na podstawie wniosków, przedstawionych Zarządowi Głównemu Związku przez Zarządy Oddziałów Okręgowych i Zarządu Głównego, zatwierdzanych przez Radę Główną.

§ 4. Oddziały Okręgowe rządzą się autonomicznie, stosując się do statutu niniejszego oraz innych obowiązujących regulaminów.

§ 5. Oddziały Okręgowe organizują Koła Miejscowe na podstawie § 21 statutu, stosując właściwy regulamin.

§ 6. Zgromadzenia Walne, Zarządy, Komisje i wszelkie wogóle organy Oddziałów Okręgowych podporządkowują się uchwałom Rady Głównej, oraz Zarządowi Głównemu w zakresie ich kompetencji. Oddziały Okręgowe nie mają prawa występowania nazewnątrz w imieniu całego Związku, a tylko w własnem imieniu z uwagą jednak zawsze na ogólne dobro, w porozumieniu zaś z Zarządem Głównym w wypadkach większej wagi oraz w sprawach, mogących dotyczyć również innych Oddziałów Okręgowych.

§ 7. Majątek Oddziałów Okręgowych stanowi własność Związku. Każdy Oddział Okręgowy jest mandatarjuszem Związku do zarządzania znajdującym się w jego posiadaniu majątkiem według zasad i przepisów, ustanowionych przez statut, regulaminy i uchwały Rady Głównej.

§ 8. Wewnętrzne regulaminy Oddziałów Okręgowych podlegają ustaleniu przez Zarząd Główny do czasu ich rozpatrzenia i zatwierdzenia przez Radę Główną.

§ 9. W razie przekroczenia kompetencji Zarządu Oddziału Okręgowego, jego bezczynności lub wykazania przezeń działalności, niezgodnej z ustalonym przez Radę Główną kierunkiem, Zarząd ten może być zawieszony w swoich czynnościach przez Zarząd Główny, który w takim razie zleca przeprowadzenie w Oddziale Okręgowym nowych wyborów, przedstawiając swoje pod tym względem decyzje i zarządzenia na najbliższem posiedzeniu Rady Głównej i poddając je ostatecznej jej decyzji.

§ 10. W razie stałego niepodporządkowywania się Zarządu Oddziału Okręgowego Zarządowi Głównemu z wyraźną dla Związku w jego całokształtcie szkodą, Zarząd Główny wyznacza prowizorycznie Zarząd Oddziału Okręgowego dla prowadzenia czynności w Oddziale aż do decyzji Walnego Zgromadzenia członków Oddziału, a w razie potrzeby do najbliższego Zgromadzenia Rady Głównej.

§ 11. Komisja Rewizyjna Główna ma prawo rewizji rachunkowości i stanu kasy Oddziału Okręgowego w każdej chwili, przy współudziale

powołanej jednocześnie do łącznej pracy Komisji Rewizyjnej tegoż Oddziału Okręgowego.

§ 12. Członkiem Oddziału Okręgowego może być tylko członek Związku.

§ 13. Wszyscy członkowie Związku, zamieszkujący na terenie każdego Oddziału Okręgowego, są z porządku rzeczy członkami tegoż Oddziału Okręgowego.

§ 14. Każdy członek Związku może należeć tylko do jednego Oddziału Okręgowego.

§ 15. Ze zmianą miejsca zamieszkania członków Związku i przeniesienia się ich terytorjalnie z jednego Oddziału Okręgowego do drugiego, w odnośnych Oddziałach wprowadzają się właściwe zmiany w listach składu osobowego ich członków, z zawiadomieniem o tem Zarządu Głównego.

§ 16. Kandydatów na członków Związku, a więc i jego Oddziałów Okręgowych przyjmują Zarządy tych Oddziałów, opierając się na opinji Komisji Kwalifikacyjnych Oddziałów i podając nazwiska ich Zarządowi Głównemu dla ogłoszenia w organie Związku; po sześciu zaś miesiącach decyduje ostatecznie Zarząd Główny Związku o przyjęciu ich jako już członków Związku, o ile nie zostanie ono przedtem zakwestjonowane.

§ 17. Przeznaczenie wpływów z wpisowego i podział rocznych składek członkowskich pomiędzy Zarządem Głównym i Zarządami Oddziałów Okręgowych ustala Rada Główna Związku.

§ 18. Zwyczajne Walne Zgromadzenia członków Oddziałów Okręgowych, zwoływane przez Zarządy Oddziałów, odbywają się raz na rok.

§ 19. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenia członków Oddziałów Okręgowych zwołują Zarządy Oddziałów na mocy swej uchwały, albo też na żądanie Zarządu Głównego, lub na pisemnie umotywowane żądanie Komisji Rewizyjnej Okręgowej, przyczem żądania takie Zarząd Oddziału Okręgowego obowiązany jest rozpatrzeć w przeciągu 10 dni od chwili podania i bezzwłocznie zawiadomić o nich szczegółowo Zarząd Główny.

§ 20. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie członków Oddziału Okręgowego Zarząd Oddziału obowiązany jest również zwołać na pisemnie umotywowane żądanie najmniej jednej dziesiątej członków Związku, należących do Oddziału, z bezzwłocznem zawiadomieniem Zarządu Głównego o tego rodzaju żądaniu.

§ 21. Terminy Walnych Zgromadzeń członków Oddziału Okręgowego winny być według możności ustalane w porozumieniu z Zarządem Głównym.

§ 22. O Walnych Zgromadzeniach Zarząd Oddziału Okręgowego

ogłasza w organie urzędowym Związku, tudzież w dziennikach, podając równocześnie do wiadomości członków Oddziału porządek dzienny zwoływanych Zgromadzeń. Terminy Zgromadzeń wyznaczają się dla Zwyczajnych — niewcześniej, jak na miesiąc i dla Nadzwyczajnych — niewcześniej, jak na dwa tygodnie od daty ogłoszenia.

§ 23. Walne Zgromadzenia Oddziałów Okręgowych są ważne bez względu na ilość obecnych, o ile $^1/_8$ członków Oddziału nie zaprotestuje piśmienie przeciwko ich terminowi najpóźniej na tydzień przed terminem Zwyczajnego Zgromadzenia i na 3 dni — przed terminem Nadzwyczajnego Zgromadzenia. W tym razie Zgromadzenie odwołuje się przez prasę.

§ 24. Uchwały na Walnych Zgromadzeniach zapadają zwyczajną większością głosów. Kwalifikowana większość $^2/_3$ głosów obecnych, przy obecności conajmniej połowy członków Oddziału, wymagana jest tylko dla uchwał, dotyczących zakupu i sprzedaży nieruchomości oraz sprawy rozwiązania Oddziału, jako propozycji, składanych Radzie Głównej.

§ 25. Walne Zgromadzenia Oddziałów Okręgowych decydują swojemi uchwałami przy zwykłej większości głosów:

1. Obiór władz i organów okręgowych, zatwierdzenie ich działalności, zawieszanie ich w czynnościach i usuwanie przed ustalonym terminem urzędowania.

2. Zatwierdzanie sprawozdań rocznych, bilansów i budżetów.

3. Obiór delegatów do Rady Głównej, oraz udzielanie im wskazówek i dyrektyw.

4. Przestrzeganie statutu i regulaminów Związku oraz uchwał Rady Głównej w poszczególnych wypadkach.

5. Uchwalanie wewnętrznych regulaminów dla przedstawienia ich przez Zarządy Oddziałów do zatwierdzenia Zarządowi Głównemu.

6. Ustalenie stosunku do Kół Miejscowych i kierownictwo ich działalnością i pracą, oraz wskazówki co do okazywania im pomocy organizacyjnej i kulturalno-oświatowej.

7. Rozporządzanie majątkiem i wpływami na podstawie odnośnych regulaminów i uchwał Rady Głównej.

8. Ustalanie opinji w sprawach, przekazywanych przez Zarząd Główny do rozważenia Oddziałów Okręgowych.

9. Opracowywanie normalnych umów i norm płacy na miejscowym terenie, o ile nie będzie można uzgodnić ich na całym obszarze działalności Związku.

10. Występowanie do miejscowych władz i jednostek prawnych w sprawach polubownego załatwiania tarć i zatargów oraz uzyskania

niezbędnych porozumień, o ile one nie mają podkładu ogólnego i nie wchodzą w zakres kompetencji Rady Głównej lub Zarządu Głównego.

§ 26. Stosownie do §§ 22 i 24 statutu Zarząd Oddziału Okręgowego jest władzą wykonawczą Oddziału Okręgowego i reprezentuje Oddział na zewnątrz, organizuje Koła Miejscowe w granicach nadanej mu kompetencji, prowadzi biurowość Oddziału, zarządza majątkiem Oddziału i jest odpowiedzialnym solidarnie za przestrzeganie statutu, regulaminów, uchwał Rady głównej i rozporządzeń Zarządu Głównego.

§ 27. Członków Zarządu Oddziału Okręgowego w liczbie 9-ciu, oraz 2-ch zastępców wybierają Walne Zgromadzenia członków Oddziału. Członkowie Zarządu wybierani są na okres trzech lat. Corocznie występuje 3-ch członków Zarządu według starszeństwa, a w przeciągu pierwszych 2-ch lat przez losowanie. Zastępcy członków Zarządu wybierani są corocznie. Ustępujący członkowie Zarządu i ich zastępcy mogą być wybierani ponownie.

§ 28. Członkowie Zarządu wybierają ze swego grona prezesa i jego zastępcę oraz skarbnika, a przytem dzielą pomiędzy siebie obowiązek kontroli poszczególnych czynności Zarządu. Korespondencje podpisuje prezes lub jego zastępca, albo też, w wypadku ich nieobecności, upoważniony przez Zarząd członek tegoż.

§ 29. Zarządy Oddziałów Okręgowych komunikują Zarządowi Głównemu we właściwym czasie o wszelkich Walnych Zgromadzeniach Zwyczajnych i Nadzwyczajnych mających się odbyć, z wykazaniem wszystkich, ustalonych co do nich szczegółów.

§ 30. Zarządy Oddziałów Okręgowych przesyłają Zarządowi Głównemu niezwłocznie sprawozdania z Walnych Zgromadzeń i w szczególności z rocznego Walnego Zgromadzenia, podając nazwiska wybranych członków Zarządu oraz ich zastępców, jakoteż delegatów do Rady Głównej, kandydatów na członków Komisji Sprawdzań i Sądów Koleżeńskich tudzież członków Komisji Rewizyjnej i Kwalifikacyjnej, a nadto komunikują spisy Kół Miejscowych i ich przewodniczących i wreszcie prywatne adresy przewodniczących wszystkich organów Oddziałów Okręgowych, delegatów do Rady Głównej i członków Komisji Kwalifikacyjnej, oraz przedstawionych do zamianowania członków Komisji Sprawdzań i Sądów Koleżeńskich.

§ 31. Zarządy Oddziałów Okręgowych po upływie każdego kwartału sporządzają bilanse rachunkowe z wykazaniem sum, należnych Zarządowi Głownemu i sumy, należne Zarządowi Głównemu, przesyłają temuż Zarządowi bezzwłocznie, nie później niż 15 stycznia, 15 kwietnia, 15 lipca lub 15 października każdego roku; w tymże czasie przedsta-

wiają Zarządowi Głównemu sprawozdania za ubiegłe kwartały, na dzień rozpoczęcia każdego kwartału, a mianowicie o ruchu w listach członków i kandydatów na członków Związku, o stanie kasy, o ilości posiedzeń Zarządu oraz Komisji i jakich mianowicie i o ilości zebrań Kół Miejscowych i jakich mianowicie, jakoteż o innych szczegółach, dotyczących działalności i faktów z życia Oddziału i jego organów, z powołaniem się na niezbędne w razie potrzeby materjały.

§ 32. Zarządy Oddziałów Okręgowych przedstawiają Zarządowi Głównemu najpóźniej 15 lipca każdego roku dokładne sprawozdanie z ich działalności i czynności za rok sprawozdawczy.

§ 33. Zarządy Oddziałów Okręgowych niezwłocznie komunikują Zarządowi Głównemu o wszystkich uchwałach i postanowieniach w sprawie zatargów i wystąpień zewnętrznych Oddziałów, tudzież nadsyłają Zarządowi Głównemu możliwie szczegółowe sprawozdania o przebiegu i wynikach zapadłych porozumień.

§ 34. Komisja Rewizyjna Okręgowa składa się z 3-ch członków i 2-ch zastępców, wybieranych corocznie przez Walne Zgromadzenia Okręgowe. Komisje Rewizyjne Okręgowe mają baczenie na prawidłowość pracy Zarządów posiadają prawo wglądania w każdej chwili w księgi i rachunkowość Oddziałów Okręgowych, na wezwanie Komisji Rewizyjnej Głównej współpracują z nią w sprawdzaniu stanu biurowości kasy i majątku Oddziałów, sprawdzają przynajmniej raz na rok dokładnie całokształt gospodarki i zdają sprawę Walnym Zgromadzeniom Oddziałów.

§ 35. Komisja Rewizyjna Główna ma prawo w każdej chwili sprawdzić w Oddziale Okręgowym księgi i rachunkowość i zbadać ich stan, zarówno jak stan kasy, a to według własnego uznania, przy powołaniu do współpracy Komisji Rewizyjnej Okręgowej.

§ 36. Komisje Kwalifikacyjne (balotujące) składają się z 5-ciu członków, odbywają swe posiedzenia conajmniej raz na kwartał i swoje sprawozdania faktyczne przedstawiają Zarządom Oddziałów Okręgowych. Zarządy Oddziałów Okręgowych na wezwanie Zarządu Głównego przedstawiają mu motywy poszczególnych orzeczeń Komisji Kwalifikacyjnych.

§ 37. Komisje Kwalifikacyjne w razie zakwalifikowania kandydatów do przyjęcia, ustalają prowizorycznie kategorję do których przyjmowani winni być zaliczeni, poczem niezbędne a posiadane materjały dla Komisji Sprawdzeń (weryfikacyjnej) przedstawiają Zarządom Oddziałów Okręgowych, które, przyjmując tymczasowo kandydatów na członków rzeczywistych, przedstawiaję wszelkie odnośne listy zarządowi Głównemu dla powzięcia ostatecznych decyzji w sprawie ich ustalenia i przyznania zawodowych tytułów członkom Związku w ustanowionym porządku.

§ 38. Sąd Koleżeński składa się z 5-ciu osób, mianowanych przez Zarząd Główny z wybranych przez Walne Zgromadzenie 10-ciu kandydatów na członków Sądu na wniosek Zarządów Oddziałów Okręgowych.

§ 39. Sąd Koleżeński w poszczególnych sprawach winien ferować wyroki najpóźniej w miesiąc po ukonstytuowaniu się dla tych spraw. W sprawach, dotyczących członków Związku, wydaje on wyroki bezapelacyjne, dla członków bezwzględnie obowiązujące, ma jednak prawo przychylić się do prośby stron i przekazać ponowne rozpatrzenie sprawy najbliższej Radzie Głównej, przed którą referuje sprawę i swój motywowany wyrok oraz wnioski.

§ 40. Sąd Koleżeński może być zwołany w sprawach pomiędzy członkiem Oddziału i osobą postronną tylko w tym wypadku, o ile nie wchodząca w skład Związku strona wyrazi piśmienną na to zgodę, zaś wyrok Sądu będzie dla niej tylko wtedy obowiązujący, o ile w piśmiennej jej deklaracji zostanie to przed rozpoczęciem obrad przewidziane i przez nią przyjęte.

§ 41. Kary pieniężne, nie zaś zwrot strat, mogą być nakładane przez Sąd Koleżeński tylko w tym wypadku i do takiej wysokości, na jaką każda ze stron w deklaracji przedwstępnej się zgodzi.

§ 42. Sądu Koleżeńskiego Wyroki winny być bezzwłocznie komunikowane miejscowemu Zarządowi Oddziału Okręgowego, który według potrzeby przedstawia je Zarządowi Głównemu.

§ 43. Oddziały Okręgowe mogą być rozwiązane na podstawie uchwały Zgromadzenia Walnego, powziętego kwalifikowaną większością $^{2}/_{3}$ głosów obecnych i zatwierdzonego przez Radę Główną. Jednocześnie Rada Główna decyduje o przydziałach poszczególnych obszarów, a względnie województw lub starostw do innych Oddziałów Okręgowych, lub o utworzeniu nowych Oddziałów, jak również wyznacza Komisję Likwidacyjną, mając na celu przejęcie majątku Oddziału pod kontrolą Komisji Rewizyjnej Głównej, tudzież decyduje o przeznaczeniu, względnie podziale majątku Oddziału.

REGULAMIN KÓŁ MIEJSCOWYCH.

§ 1. Koła miejscowe Związku obejmują mniej lub więcej znaczne obszary w obrębie jednego i tego samego Oddziału Okręgowego, który dzieli się w ten sposób, ażeby odpowiednio do odległości i środków komunikacyjnych wszyscy rzeczywiści członkowie Związku mogli często i bez poważniejszych trudności uczęszczać na zebrania Koła, które obejmuje ich miejsce zamieszkania.

§ 2. Najmniej dziesięciu mieszkających stosunkowo blizko siebie rzeczywistych członków Związku może zawiązać Koło Miejscowe.

§ 3. Zarządy Oddziałów Okręgowych zatwierdzają i mają prawo zmieniać granice Kół Miejscowych na obejmowanym przez swoją działalność obszarze.

§ 4. Wszyscy członkowie Związku, zamieszkujący lub otrzymujący posadę na objętym przez Koło Miejscowe obszarze, obowiązani są być członkami tego Koła.

§ 5. Cele i zadania Koła stanowią:

1. Wytwarzanie łączności i solidarności we wszystkich sprawach zawodowych wśród wchodzących w jego skład członków Związku.

2. Porozumiewanie się w razie potrzeby z sąsiedniemi Kołami Miejscowemi w tymże celu.

3. Częste i dokładne informowanie właściwych Zarządów Oddziałów Okręgowych o potrzebach i warunkach miejscowych,

4. Udzielanie odpowiedzi na stawiane przez właściwe Zarządy Oddziałów Okręgowych w interesie Związku pytania.

5. Zasilanie odpowiedniemi wiadomościami Wydziałów Okręgowych Pośrednictwa Pracy i innych właściwych organów Związku.

6. Stałe współdziałanie wszystkim celom Związku.

7. Pogłębianie wiedzy technicznej przez wymianę zdań, co do przerobu technicznego i urządzeń gorzelniczych, oraz specjalne pogawędki techniczne i zawodowe, odczyty i t. p.,

§ 6. Dla organizowania Kół Miejscowych i współdziałania w wypełnieniu ich zadań. Zarządy Oddziałów Okręgowych, po otrzymaniu żądań z miejsc, albo też z własnej inicjatywy, delegują swoich przedstawicieli lub mianują członków korespondentów ze środowiska miejscowych gorzelników, zaopatrując ich w specjalne pełnomocnictwa i udzielając im właściwych wskazówek w wymienionych celach.

§ 7. W możliwie krótkim czasie delegowany przedstawiciel Zarządu Oddziału Okręgowego, albo też członek korespondent, zwołuje zebranie organizacyjne Koła, na którem zostaje wybrany przewodniczący Koła, a w razie uznanej potrzeby i sekretarz, oraz ich zastępcy. Z chwilą otwarcia Koła i wyboru jego przewodniczącego, czynności przedstawiciela lub członka korespondenta Zarządu Oddziału Okręgowego ograniczają się do zaznajomienia przewodniczącego z jego obowiązkami, oraz do zdania sprawy Zarządowi z dokonanych czynności.

§ 8. Przewodniczący Kół Miejscowych i ich zastępcy, a względnie i sekretarze pełnią swoje obowiązki w przeciągu roku, który normalnie liczy się od 1 lipca do 1 lipca. Po upływie kadencji przewodniczący oraz ich zastępcy i sekretarze mogą być wybrani ponownie.

§ 9. Przewodniczący Kół Miejscowych winni są natychmiast po ich zorganizowaniu przesłać właściwym Zarządom Oddziałów Okręgowych

imienną listę członków Koła z podaniem nazwisk i adresów swych, oraz swych zastępców, a względnie i sekretarzy ich zastępców.

§ 10. Przewodniczący Kół Miejscowych winni są zawiadamiać bezzwłocznie właściwe Zarządy Oddziałów Okręgowych o wszystkich zmianach w składzie osobistym Kół.

§ 11. Przewodniczący Kół Miejscowych zespalają potrzeby poszczególnych członków Kół i przedstawiają je według możności zbiorowo właściwym Zarządom Oddziałów Okręgowych.

§ 12. Zebrania Kół Miejscowych odbywać się winny przynajmniej raz na kwartał.

§ 13. Dla zebrania Kół Miejscowych wyznaczają się przez nie w każdym poszczególnym wypadku, kolejno gorzelnie, albo też inne najodpowiedniejsze miejscowości.

§ 14. Zebrania Kół Okręgowych zwołuję ich przewodniczący, zawiadamiając o miejscu i terminie wszystkich członków Kół oraz właściwe Zarządy Oddziałów Okręgowych przynajmniej na 2 tygodnie przed terminami zebrań.

REGULAMIN POŚREDNICTWA PRACY.

§ 1. Wydziały Pośrednictwa Pracy Zarządów oddziałów Okręgowych pozostają pod ogólnem kierownictwem Zarządu Głównego i pod bezpośredniem kierownictwem Zarządów odnośnych Oddziałów Okręgowych.

§ 2. Wydziały Pośrednictwa Pracy mają na celu wyszukiwanie posad dla członków Związku zmieniających je nie wskutek swojej własnej winy.

§ 3. Wydziały Pośrednictwa Pracy składają na każdem posiedzeniu Zarządów Oddziałów Okręgowych sprawozdania z bieżącej swojej działalności, a oprócz tego, raz do roku, ogólne sprawozdanie roczne.

§ 4. Wydziały Pośrednictwa Pracy polecają na posady tylko członków Związku, a w wyjątkowych wypadkach, na podstawie uchwał Zarządów Oddziałów Okręgowych, i kandydatów na członków związku, o których posiadają zupełnie pewne wiadomości, świadczące, że kwalifikacje kandydatów pod względem uzdolnienia technicznego, oraz ze strony moralnej nie ulegają wątpliwości i są stwierdzone przez Komisję Kwalifikacyjną, a tymczasowo i ostatecznie przez Zarządy Oddziałów Okręgowych.

§ 5. Wydziały Pośrednictwa Pracy mają prawo na zasadzie uchwał tych Zarządów odmówić poszczególnym członkom Związku polecania na posady, bez wyjaśnienia przyczyn, o ile zebrane z rozmaitych źródeł, a wiarogodne opinje wypadną dla nich niekorzystnie.

§ 6. Przy polecaniu na posady członków Związku Wydziały Pośrednictwa Pracy przestrzegają kolejności zapisów; mają jednak prawo i obo-

wiązek dobierania kandydatów stosownie do warunków, stawianych przez zgłaszających posady.

§ 7. Wydziały Pośrednictwa Pracy obowiązane są prowadzić ścisłą kontrolę poleconych na posady kandydatów i zaofiarowanych posad, oraz grupować i przechowywać akty i dowody w należytym porządku.

§ 8. Zarządy Oddziałów Okręgowych przedstawiają miesięczne i roczne sprawozdania swoich Wydziałów Pośrednictwa Pracy Zarządowi Głównemu Związku dla przeprowadzenia według potrzeby kontroli miejscowej działalności, tudzież dla przedstawienia ogólnego sprawozdania Radzie Głównej.

§ 9. Zarząd Główny Związku reguluje według potrzeby i możności zapotrzebowania posad i kandydatów w Oddziałach Okręgowych w porozumieniu z nimi i za pośrednictwem ich Zarządów.

§ 10. Prawo korzystania z pomocy Wydziałów Pośrednictwa Pracy posiadają tylko ci członkowie Związku, którzy nie mają żadnych zaległości składkowych. Wyjątek może być zrobiony na zasadzie uchwały odnośnego Zarządu Oddziału Okręgowego tylko dla pozostających w przeciągu roku bez posady.

§ 11. Wydziały Pośrednictwa Pracy umieszczają za zgodą odnośnych Zarządów Oddziałów Okręgowych odpowiednie ogłoszenia w sprawie pośrednictwa pracy w właściwych organach prasy.

§ 12. Na koszty biurowe, ogłoszenia i druki oraz inne wydatki Wydziałów Pośrednictwa Pracy Zarządy Oddziałów Okręgowych przeznaczają fundusze podług etatu, zatwierdzanego w Oddziałach Okręgowych przez Walne Zgromadzenia członków tychże. Nadto mają one prawo korzystać z usług płatnych urzędników Zarządów Oddziałów.

§ 13. Przy zapisywaniu się do właściwego Wydziału Pośrednictwa Pracy każdy członek Związku opłaca wpisowe, wysokość którego ustalają corocznie Walne Zgromadzenia członków Oddziałów Okręgowych Związku. Wpisowe opłaca się na każdą kampanję i nie ulega zwrotowi nawet wówczas, gdy zapisujący zrzeknie się starania o posadę choćby bezzwłocznie po zapisaniu go na listę poszukujących posad i po przyjęciu od niego składki.

§ 14. W razie otrzymania posady przez Wydziały Pośrednictwa Pracy pobiera się na rzecz tych wydziałów opłatę, wysokość której ustalają Walne Zgromadzenia członków Oddziałów Okręgowych Związku w odsetkach od otrzymywanego przez otrzymujących posady wynagrodzenia w gotówce stałej i tantjemowej, tudzież w naturaljach.

§ 15. Każdy poszukujący posady przez Wydziały Pośrednictwa Pracy obowiązany jest:

1. Złożyć deklarację, wypełnioną dokładnie, starannie i w sposób ścisły, oraz ustanowione przez Radę Główną Związku dowody, a w ich liczbie odpowiednio uwierzytelnione odpisy wszystkich świadectw w dwuch egzemplarzach, lub też przesłać razem z odpisami świadectwa oryginalne, podlegające natychmiastowemu zwrotowi po sprawdzeniu i uwierzytelnieniu odpisów przez biura Zarządów Okręgowych Związku;

2. Zawiadomić, czy poprzednio zajmowana posada została mu lub przez niego wymówiona i wskutek jakich przyczyn się to stało, czy też stara się tylko warunkowo o posadę, dla otrzymania lepszej;

3. Zachować bezwzględnie tajemnicę o posadach, na które był polecany;

4. Zawiadomić odnośny Wydział Pośrednictwa Pracy o otrzymaniu posady i przedstawić odpis zawartej umowy;

5. Odpowiadać niezwłocznie na wszelkie zapytania Wydziału Pośrednictwa Pracy i przedstawiać żądane dowody;

6. Zawiadamiać raz na miesiąc odnośny Wydział Pośrednictwa Pracy czy poszukuje nadal posady.

§ 16. Członkowie Związku nie stosujący się do przepisów niniejszego regulaminu, mogą być jednostronnie wykreśleni z listy poszukujących posad.

§ 17. Zażalenia na nieprawidłową działalność Wydziałów Pośrednictwa Pracy należy wnosić do Zarządów Oddziałów Okręgowych lub do Zarządu Głównego Związku.

REGULAMIN PRZYJMOWANIA PRAKTYKANTÓW.

§ 1. Uznawana przez Związek praktyka gorzelnicza może się odbywać jedynie pod kierunkiem wykwalifikowanych gorzelników, uznanych, jako tacy przez Zarządy Oddziałów Okręgowych Związku.

§ 2. Każdy gorzelnik, który przyjmuje praktykanta, jest obowiązany:

1. Niezwłocznie zawiadomić o tem Zarząd Oddziału Okręgowego oraz przewodniczącego Koła Miejscowego;

2. Przedstawić Zarządowi Oddziału Okręgowego dowody o stanie wykształcenia praktykanta, oraz warunki, na jakich on ma być przyjęty;

3. Sprawdzić, czy przyjmowany praktykant ukończył 18 lat życia i jest rozwinięty fizycznie, tudzież czy posiada conajmniej sześcioklasowe gimnazjalne, albo też równoznaczne wykształcenie, o ile zaś posiada wykształcenie niższe, nie niższe jednak, aniżeli czteroklasowe, odebrać od niego i przedstawić Zarządowi Oddziału Okręgowego jego zobowiązanie,

że uzupełni wykształcenie do sześcioklasowego i przedstawi właściwe o tem świadectwo temuż Zarządowi przed ukończeniem praktyki gorzelniczej.

4. Zawiadomić kandydata na praktykanta, iż praktyka gorzelnicza musi się odbywać najmniej w przeciągu dwuch lat, przyczem, przed zajęciem odpowiedniej posady w gorzelnictwie, obowiązujące jest dla niego ukończenie odpowiedniej szkoły zawodowej, a tymczasowo ukończenie conajmniej uznanych przez Związek za dostateczne kursów gorzelniczych lub zdania odpowiedniego egzaminu według wskazań Związku;

5. Odebrać od kandydata na praktykanta zgłoszenie na członka Związku i przedstawić je Zarządowi właściwego Oddziału Okręgowego.

6. Uprzedzić kandydata na praktykanta, że niezarejestrowanie go przez Zarząd Oddziału Okręgowego Związku w charakterze praktykanta decyduje o nieprzyjęciu go na praktykę.

§ 3. Przewodniczący Koła Miejscowego Związku, po otrzymaniu wskazanego powyżej zawiadomienia (p. 1 § 2), albo też zlecenia Zarządu Okręgowego Związku, obowiązany jest przesłać w najkrótszym czasie temuż Zarządowi opinję o kwalifikacjach kandydata na praktykanta.

§ 4. Po otrzymaniu wskazanego powyżej zawiadomienia i opinji (§§ 1 i 2) lub też po zasięgnięciu w razie potrzeby innych jeszcze odpowiednich informacji o kwalifikacjach kandydata na praktykanta, Zarząd Oddziału Okręgowego przekazuje sprawę przyjęcia kandydata na praktykanta Komisji Kwalifikacyjnej dla powzięcia i przedstawienia mu odpowiedniej opinji.

§ 5. Tylko po zarejestrowaniu przez Zarząd Oddziału Okręgowego kandydata na praktykanta i zawiadomieniu o tem tak jego, jak i gorzelnika, u którego ma on odbywać praktykę, praktyka ta jest uprawnioną wobec Związku.

§ 6. Gorzelnik nie stosujący się do powyższych postanowień podlega niezwłocznie wyłączeniu ze Związku.

II.

UCHWAŁY RADY GŁÓWNEJ ZWIĄZKU

z dnia 12 sierpnia 1923 r.

1. Przyjąć do wiadomości utworzenie spółki akcyjnej p. f. „Technika Gorzelnicza, Spółka Akcyjna Wytwórczo-Handlowa przy Związku Zawodowym Techników Gorzelniczych“, z kapitałem akcyjnym Mk. 2.000.000.000, z udziałem w nim Związku w sumie Mk. 526.581.950, przy pokryciu

pozostałej wartości przekazanego Spółce majątku Związku Mk. 386.581.850, akcjami II. emisji, oraz nabyć na rzecz Związku resztę akcji z tej II. emisji, na sumę Mk. 13.418.150, według aktu rejentalnego z dnia 24 czerwca r. b.

2. Na podstawie wniosku połączonych Komisji Rewizyjnych: Głównej i Warszawskiego Oddziału Okręgowego, zatwierdzić bilans rachunkowy Związku na dzień 31 czerwca r. b., zamknięty sumą 553.665.682 fen. 46 i udzielić absolutorjum Zarządowi Głównemu.

3. Wydzielić z czystego dochodu Związku za rok operacyjny 10% na kapitał zasobowy tegoż.

4. Utworzyć Fundusz Edukacyjny dla dzieci członków Związku, przekazując na ten cel 25% akcji zorganizowanej przy Związku Spółki Akcyjnej, należnych Związkowi, a to z wszelkiemi wypływającemi z posiadania tych akcji prawami na dywidendę, oraz na otrzymanie akcji nowych emisji i t. p., zlecając zawiadywanie Funduszem Zarządowi Głównemu Związku na podstawie regulaminu, zatwierdzonego przez Radę Główną.

5. Wyodrębnić w ogólnej rachunkowości Związku rachunki poszczególnych Oddziałów Okręgowych, a w tem i Warszawskiego Oddziału Okręgowego Związku.

6. Ustalić jednorazowe i roczne składki członków, oraz należne od nich opłaty, jakoteż ich podział dyspozycyjny w następujących wysokościach:

a. Wpisowe członków rzeczywistych i kandydatów na członków rzeczywistych przy wstępowaniu do Związku — 2 zł. p.

b. Roczne składki członków rzeczywistych i kandydatów na członków rzeczywistych — 10 zł. p. od gorzelników i 5 zł. p. od podgorzelników.

c. Roczne składki członków wspierających — 25 zł. p.

d. Wpisowe do Wydziału Pośrednictwa Pracy — 2 zł. p. na każdą kampanję.

e. Opłaty za otrzymane przez Wydziały Pośrednictwa Pracy Oddziałów Okręgowych posady — 2% od wynagrodzenia rocznego w gotówce i naturaljach.

f. Wpisowe na rzecz Funduszu Zapomóg Pogrzebowych — 2 zł. p.

g. Roczne składki na rzecz Funduszu Zapomóg Pogrzebowych — 2 zł. p.

7. Pobierać wszystkie powyżej wymienione (§ 6) składki i opłaty przez Zarządy Oddziałów Okręgowych Związku.

8. Przeznaczyć całe wpisowe i 50% rocznej składki członkowskiej (pp. a, b i c § 6) do dyspozycji Zarządów Oddziałów Okręgowych i zlecić tym Zarządom przelewanie pozostałych 50% rocznej składki członkowskiej Zarządowi Głównemu Związku do jego dyspozycji.

9. Zlecić Zarządom Oddziałów Okręgowych przelewanie wpisowego i rocznych składek na rzecz Funduszu Zapomóg Pogrzebowych (pp. f i g § 6) całkowicie Zarządowi Głównemu Związku do jego dyspozycji dla wyznaczania zapomóg pogrzebowych rodzinom zmarłych członków Związku lub ich spadkobiercom, albo też na pokrycie rachunków pogrzebowych osób, które wylegitymują się uskutecznieniem pogrzebów tych zmarłych, a to na podstawie właściwego, zatwierdzonego przez Radę Główną regulaminu, do wysokości:

a. Przy należeniu zmarłych do Związku w przeciągu najmniej 6 miesięcy — 25 zł. p.

b. przy należeniu zmarłych do Związku w przeciągu najmniej 12 miesięcy — 50 zł. p.

c. przy należeniu zmarłych do Związku w przeciągu najmniej 18 miesięcy — 75 zł. p.

d. przy należeniu zmarłych do Związku w przeciągu więcej, aniżeli 18 miesięcy — 100 zł. p.

10. Wyznaczyć następujące terminy uiszczania się z składek członkowskich i opłat: wpisowe—zawsze z góry, a wszelkiego rodzaju składki roczne — w przeciągu pierwszego kwartału każdego roku operacyjnego, a więc przed 1 października każdego roku, lub w ciągu trzech miesięcy po przyjęciu do Związku, zaś opłaty za otrzymane przy pomocy Wydziałów Pośrednictwa Pracy Zarządów Oddziałów Okręgowych posady — w przeciągu pierwszego kwartału po objęciu posady.

11. Ustalić, że członkowie, oraz kandydaci na członków rzeczywistych Związku, zalegający w składkach i opłatach ponad wskazane powyżej terminy, tracą prawo do świadczeń ze strony Związku, a więc do otrzymania bezpłatnie organu Związku, a członkowie rzeczywiści nadto i do dalszego korzystania z pomocy Wydziałów Pośrednictwa Pracy, w razie zaś ich śmierci = ich rodziny do zapomóg pogrzebowych.

12. Zalecić Zarządom Oddziałów Okręgowych przedstawianie Zarządowi Głównemu Związku corocznie, nie później jak 15 października, listy członków i kandydatów na rzeczywistych członków Związku, a listy nowowstępujących do Związku — po każdem posiedzeniu Zarządów Oddziałów Okręgowych, z wskazaniem przytem wszelkich zaległości w składkach.

13. Upoważnić w wyjątkowych wypadkach Zarządy Oddziałów Okręgowych do odraczania wskazanych powyżej terminów uiszczania się z składek i opłat: wszelako Zarząd Główny Związku może przytem zawiesić wysyłanie zalegającym w składkach i opłatach swego organu, jakoteż wstrzymać wypłatę zapomóg pogrzebowych rodzinom zmarłych

członków lub potrącić z tych zapomóg wszelkie zalegające należności na rzecz Związku.

14. Zalecić wszystkim członkom i kandydatom na członków rzeczywistych Związku w własnym ich interesie, jakoteż w ogólnym interesie Związku, przedstawienie właściwym Zarządom Oddziałów Okręgowych lub uzupełnienie przedstawionych już poprzednio, niezbędnych materjałów dowodowych w celu wszechstronnego uzasadnienia ich kwalifikacji zawodowych, a to z uwagą, że do tych materjałów w szczególności należą:

a. Deklaracja, składana przy zapisywaniu się do Związku;

b. Formularz wypełniony osobiście w ścisły sposób;

c. Świadectwo lub zaświadczenie o wykształceniu ogólnem.

d. Świadectwo lub zaświadczenie o wykształceniu i dokształcaniu się zawodowem;

e. Świadectwa z odbytej praktyki i dalszej pracy na jakichkolwiek stanowiskach w gorzelnictwie, oraz na innych polach, choćby one nie miały nic wspólnego z gorzelnictwem;

f. Świadectwa z kontroli gorzelń, jaka się odbywała z czyjegokolwiek ramienia podczas zajmowania w nich odpowiedzialnych stanowisk kierowniczych;

g. Świadectwa władz akcyzowych;

h. Wszelkie posiadane dowody, charakteryzujące kwalifikacje oraz poprzednią pracę zawodową.

A przytem: oryginały świadectw i zaświadczeń mogą być zastąpione przez uwierzytelnione ich odpisy; przy każdej zaś zmianie posady należy przedstawiać odpowiednie uzupełniające świadectwa lub zaświadczenia, albo też uwierzytelnione należycie ich odpisy. Wszelkie świadectwa i zaświadczenia oraz ich odpisy pożądane jest zaopatrywać w możliwe, odnoszące się do nich uwagi.

15. Ustalić dla wszystkich rzeczywistych członków i kandydatów na członków rzeczywistych Związku, zajmujących kierownicze stanowiska w gorzelniach, bezwarunkowy obowiązek prowadzenia od początku kampanji 1923/24 r. technicznego dziennika przerobu w/g jednolitego wzoru, zatwierdzonego przez Radę Główną Związku i przedstawiania wypisów z niego Zarządom Oddziałów Okręgowych Związku.

16. Zlecić Zarządom Oddziałów Okręgowych Związku zarejestrowanie techników gorzelniczych, będących członkami Związku, jakoteż o ile można i nie należących do związku, stosownie do uchwały Zjazdu z 1920 r., wkładając na czynne przy tych Zarządach Komisje Kwalifikacyjne obowiązek przedwstępnego przygotowania odpowiednich w tym celu materjałów i przedstawienie Zarządom Oddziałów właściwych wniosków; listy zaś rejestracyjne winny być przedstawione przez Zarządy Oddziałów Okręgo-

wych Zarządowi Głównemu Związku nie później, jak z końcem 1923 r., poczem Zarząd Główny winien jest, przy udziale Komisji Sprawdzeń, ustalić listy rejestracyjne w miesięcznym terminie i postąpić z niemi, stosując się do zaznaczonej uchwały Zjazdu.

17. Zlecić Zarządom Oddziałów Okręgowych zorganizowanie ich Komisji Kwalifikacyjnych w taki sposób, ażeby przeprowadziły w wypadkach potrzeby przeegzaminowanie kwalifikowanych przez nie techników gorzelniczych tak przyjmowanych do Związku, jak i członków tegoż.

18. Zlecić Zarządom Oddziałów Okręgowych przyjmowanie na uwagę przy polecaniu na posady przez ich wydziały Pośrednictwa Pracy wszelkich i w szczególności przytoczonych powyżej (§ 15) oraz zebranych i ustalonych przez Komisje Kwalifikacyjne materjałów, na których opierać się można i trzeba, unikając zawodów, przynoszących Związkowi uszczerbek.

19. Zlecić Zarządom Oddziałów Okręgowych organizowanie Kół Miejscowych wszędzie, gdzie to jest możliwe, stosując się przytem do odnośnego, ogłoszonego w „Technice Gorzelniczej“ tymczasowego regulaminu i mając na uwadze:

a. Podnoszenie techniki zawodowej przy wzajemnem współdziałaniu sobie w tym zakresie członków Związku, zjednoczonych w poszczególnych Kołach Miejscowych.

b. Przestrzeganie i utrwalanie etyki zawodowej wśród członków Związku.

c. Szczepienie solidarności zawodowej wśród członków Związku i okazywanie potrzebującym niezbędnej pomocy.

d. Przedstawianie Zarządom Oddziałów Okręgowych w interesie ogólnym i wobec potrzeby poszczególnych członków Związku niezawodnych wiadomości z miejsc, a to według ich zażądania i z własnej inicjatywy.

20. Zalecić Zarządowi Głównemu, oraz Zarządom Oddziałów Okręgowych i Kołom Miejscowym Związku szczepienie etyki zawodowej, kierując się przytem następującemi zasadniczemi co do niej uwagami:

a. Członkowie Związku winni nieść wysoko i z nieugiętą wytrwałością sztandar Związku, jako organizacji, mającej na celu dobro ich zbiorowe nietylko w chwili obecnej, ale i w przyszłości, spełniając zawsze należycie, sumiennie i z godnością wszelkie obowiązki swoje wobec Związku i wogóle.

b. Podtrzymując zawsze i wszędzie Związek, jako organizację własną, a więc i z pożytkiem własnym, członkowie tegoż winni poza tem ustalać wśród siebie i przestrzegać bezwzględnie zasady solidarności zawodowej, a przytem, współdziałając sobie wzajemnie, przychodzić z po-

mocą potrzebującym tego kolegom tak bezpośrednio, jakoteż zwracając się o pomoc, w kolejnym porządku do przewodniczących Kół Miejscowych, Zarządów Oddziałów Okręgowych i Zarządu Głównego Związku; pod żadnym zaś pozorem nie podkopywac się wzajemnie pod siebie i nie pozwalać sobie na chorobliwą, szkodliwą ogólnie konkurencię; przyjmowanie zaś posad w gorzelniach, w których zajmujących je poprzednio techników gorzelniczych skrzywdzono wyraźnie i to jest zwłaszcza stwierdzone przez sądy koleżeńskie lub państwowe, uznaje się jako niedopuszczalne dla członków Związku. o ile istniejące w tych gorzelniach warunki nie ulegną radykalnej zmianie.

c. Zabiegając o uczynienie pracy zawodowej możliwie wydajną i owocną i dokształcając się według możności, a przytem pracując uczciwie i sumiennie. członkowie Związku winni wymagać takiego wynagrodzenia za pracę, ażeby w najgorszym razie pozwoliło ono conajmniej na znośne utrzymanie ich osobiste wraz z rodzinami, oraz na wykształcenie dzieci według potrzeby i poczynienia choćby skromnych oszczędności na czarną godzinę.

d. Okazywanie sobie niezbędnej nawet pomocy ze źródeł pobocznych, z uszczerbkiem własności gorzelniczej i Skarbu Państwa, uznaje się jako niedopuszczalne dla członków Związku.

e. Zdobywając sobie, z pożytkiem również własnym, obywatelskie stanowisko w kraju, przy usuwaniu według możności bezpośrednio, jakoteż przez organizację Związku, panujących jeszcze zbyt często uprzedzeń i przesądów wobec pracy zawodowej, członkowie Związku obowiązani są dokładać wszelkich starań i możliwego wpływu na otoczenie, ażeby przy uwzględnianiu w niem potrzeb narodowych, utrwalano u nas zasady istoty praworządności, a poskramiano z całą stanowczością pierwiastki rozkładu społecznego i warcholstwa, bez względu na to skąd one przychodzą i kto je spowodowywa lub wywołuje.

21. Przyjąć do wiadomości wyjaśnienia wyjątkowych przyczyn, które spowodowały dłuższą przerwę w wydawnictwie organu Związku „Techniki Gorzelniczej", tudzież oświadczenia Prezydjum Zarządu Głównego i redakcji tego organu o usilnych staraniach wydawania go nadal regularnie, w miesięcznych odstępach, w dotychczasowej formie; a przytem zalecić władzom, organom i poszczególnym członkom Związku nadsyłanie stałe redakcji organu wiadomości z miejsc z wykazywaniem wszelkich przejawów i potrzeb w zakresie gorzelnictwa, pracy w niem zawodowej i jego techniki.

22. Wyrazić uznanie Zarządowi Głównemu i Komisji Organizacyjnej Spółki Akcyjnej przy Związku i w szczególności wszystkim tym ich człon-

kom, z Prezydjum na czele, jako też pracownikom, którzy przyjmowali rzeczowy udział w zorganizowaniu Spółki i spełnili doniosły ten dla Związku obowiązek tak wogóle, jak i przy oznaczeniu w właściwy i korzystny tak dla Związku, jak i dla Spółki sposób wartości przekazanej Spółce części majątku Związku.

23. Upoważnić Zarząd Główny Związku do utworzenia specjalnej Komisji Regulaminowej z Prezydjum i powołanych przez nie członków Zarządu Głównego, która w miarę potrzeby winna jest opracowywać nowe regulaminy i zmiany w regulaminach, zatwierdzonych już przez Radę, dla zastosowania ich czasowo, jako obowiązujących w Związku do następnego walnego Zgromadzenia Rady Głównej.

24. Uznać jako właściwe należenie Związku do zjednoczenia Polskich Stowarzyszeń Rzeczypospolitej i włożyć na Prezydjum Zarządu Głównego obowiązek przyjmowania udziału w pożytecznej pracy i działalności tego Zjednoczenia.

25. Zlecić Prezydjum Zarządu Głównego Związku zwołanie następnego Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Rady Głównej do Poznania, na dzień 23 września r. b.

UCHWAŁY ZAPADŁE W POZNANIU NA WALNEM ZGROMADZENIU RADY *z dnia 23 września 1923 r.*

1. Przyjąć do wiadomości sprawozdanie ogólne i rachunkowe z działalności i udzielić absolutorjum Zarządowi Głównemu Związku.

2. Uzupełniając odnośną uchwałę Rady z dnia 12 sierpnia r. b., całą pozostałą po pokryciu nabycia akcji spółki akcyjnej „Technika Gorzelnicza, Sp. Akc. Wytw.-Handl. przy Z. Z. T. G.“, emisji II., resztę czystego zysku, według bilansu na dzień 31 czerwca r. b., przekazać na powiększenie kapitału zasobowego Związku do dyspozycji Zarządu Głównego.

3. Zmienić odpowiednio regulaminy władz i organów Związku z uwagą na powstanie spółki akcyjnej przy Związku i przekazanie jej prowadzonej uprzednio przez Związek działalności wytwórczo-handlowej.

4. Zlecić Zarządowi Głównemu uregulowanie lub względnie zlikwidowanie specjalnych funduszów, pozostałych po dawniejszem Stowarzyszeniu Pracowników Gorzelniczych.

5. Uzupełnić regulaminy Zarządu Głównego zaleceniem wyznaczenia na wice-prezesów tego Zarządu prezesów Zarządów Oddziałów Okręgowych, jakoteż uwagą, że koszta przyjazdów członków rzeczonego Zarządu na posiedzenia i Zgromadzenia Rady pokrywa według potrzeby ten Zarząd z rozporządzalnych swoich środków.

6. Uzupełnić regulamin Oddziałów Okręgowych uwagą, że koszty przejazdów wyznaczonych delegatów Oddziałów Okręgowych na Walne Zgromadzenia Rady Głównej pokrywają według potrzeby Zarządy Oddziałów Okręgowych z rozporządzalnych swoich środków.

7. Zlecić Zarządom Oddziałów Okręgowych pobieranie składek od członków i kandydatów na członków rzeczywistych, oraz od członków wspierających w ustalonych przez Radę Główną w dniu 12 sierpnia r. b. wysokościach i przekazywanie z tego Zarządowi Głównemu 50% rocznych składek członkowskich dla pokrycia kosztów wydawnictwa organu Związku i innych wydatków tego Zarządu, jako też całe wpisowe i składki roczne na rzecz Funduzzu Pogrzebowego, pozostającego w zawiadywaniu Zarządu Głównego; pozostawić jednak Oddziałom Okręgowym możność odraczania, alboteż zmniejszania lub zwiększania tej części składek członkowskich, która jest przeznaczona na pokrycie wydatków Zarządów Oddziałów Okręgowych, bez uszczuplania wszakże należnych Zarządowi Głównemu wpływów.

8. Zlecić Zarządom Oddziałów Okręgowych przyjmowanie kandydatów na członków rzeczywistych Związku z najwyższą ostrożnością, mając na uwadze ich przygotowanie ogólne i kwalifikacje zawodowe tak moralne, jak techniczne, a następnie — przedstawianie Zarządowi Głównemu, wraz z protokułami posiedzeń, list przyjętych kandydatów dla ogłoszenia w organie Związku i przyjęcia w właściwym terminie przez Zarząd Główny jako rzeczywistych już członków Związku.

9. Zlecić wszystkim członkom Związku przyjmowanie i rejestrowanie w Oddziałach Okręgowych przez ich Zarządy kandydatów na praktykę gorzelniczą z wykształceniem ogólnem nie niżej 6 klas gimnazjalnych, według zatwierdzonego przez Radę Główną i ogłoszonego w organie Związku regulaminu, dopuszczając w wyjątkowych wypadkach przyjmowanie kandydatów z wykształceniem ogólnem niższem, nie niższem jednak, niż odpowiadające ukończeniu 4 klas gimnazjalnych, przy zobowiązaniu tych kandydatów do uzupełnienia wykształcenia przed ukończeniem praktyki gorzelniczej do obowiązującej normy, odpowiadającej ukończeniu 6 klas gimnazjalnych.

10. Pozostawić tymczasowo istniejące w poszczególnych dzielnicach i miejscowościach formy dziennika technicznego przerobu bez zmiany i polecić Zarządowi Głównemu przesłanie całego, znajdującego się w jego posiadaniu materjału fachowym siłom naukowym z prośbą o wypowiedzenie się co do niego specjalnie, a następnie - uzgodnienie tych materjałów i opinji w celu właściwego ujednostajnienia dziennika na całym obszarze ziem polskich.

11. Zalecając obowiązkowe prowadzenie dziennika technicznego

przerobu w gorzelniach przez wszystkich członków Związku w interesie tak ogólnym techniki gorzelniczej, jak i poszczególnych właścicieli i posiadaczy gorzelń i wogóle przemysłu gorzelniczego, zwrócić uwagę, że wymaga ono znacznego bardzo nakładu pracy i czasu, a przeto w większych zwłaszcza lub trudniejszych do prowadzenia gorzelniach tem więcej są wobec tego niezbędne pomocnicze siły techniczne.

12. Zatwierdzić i zalecić do wykonania regulaminy Funduszu Edukacyjnego i Funduszu Pogrzebowego Związku.

13. Przyjąć do wiadomości pierwszy krok do powiększania Funduszu Edukacyjnego Związku o 1.500.000 mk., złożonych w tym celu przez prezesa tegoż, inż. J. Kączkowskiego i zalecić Zarządowi Głównemu i Oddziałom Okręgowym starania i zabiegi o dalsze zasilanie tego funduszu.

14. Wobec palącej potrzeby najszybszego uruchomienia Szkoły Gorzelniczej w Dublanach przyjąć do wiadomości zaofiarowane przez prezesa Związku inż. Kączkowskiego zaopatrzenie trzech niezamożnych słuchaczów tej szkoły, posiadających odpowiednie wykształcenie ogólne, Polaków, chrześcijańskiego wyznania, zapomogami stypendjalnemi na przeciag 9 miesięcy bieżącego roku szkolnego, jako też przekazanie zawiadywania temi zapomogami, na rachunek Funduszu Edukacyjnego Związku, Zarządowi Głównemu tegoż, a przyznawanie i wydawanie zapomóg każdemu słuchaczowi po 25 zł. pol. mięsięcznie — prezesowi Oddziału Małopolskiego Związku i zarazem kierownikowi rzeczonej Szkoły prof. inż. dr. Adolfowi Josztowi, z pierwszeństwem dla członków Związku i ich dzieci, według specjalnego regulaminu Funduszu Zapomóg Stypendjalnych Szkoły Gorzelniczej w Dublanach; przytem zaś wyrazić gorące podziękowanie za wydatne zapoczątkowanie niezbędnych ogólnie ofiarnych świadczeń na rzecz umożebnienia odpowiedniego zawodowego wykształcenia pracowników technicznych w zakresie przemysłu rolnego.

15. Przyjąć z gorącem podziękowaniem zgłoszone podczas Walnego Zgromadzenia Rady Głównej przez Prezesa Warszawskiego Oddziału Związku p. Antoniego Malatyńskiego powiększenie Funduszu Zapomóg Stypendjalnych Szkoły Gorzelniczej w Dublanach wysoce obywatelskiem zaofiarowaniem zapomóg po 25 zł. pol. miesięcznie dla dwuch jeszcze słuchaczów wymienionej Szkoły, na podstawie odnośnego, zaznaczonego powyżej (p. 14) regulaminu.

16. Wyrazić gorące uznanie uczelniom zawodowym i zakładom naukowym, uwzględniającym specjalnie przemysł rolny i w szczególności gorzelniczy, za przychodzenie dla ogólnego dobra polskiego życia gospodarczego z pomocą odnośnej, wykolejonej w znacznym jeszcze stopniu

wskutek wojny, technice zawodowej, zwracając się przytem z prośbą o czynienie tego nadal według potrzeby w możliwie najszerszym zakresie.

17. Przyjąć z wysokiem uznaniem do wiadomości urządzanie dla ogólnego dobra polskiego gorzelnictwa, w przeciągu drugiego już roku, Kursów Gorzelniczych w Poznaniu staraniem i kosztem Poznańskiej Spółki Okowicianej przy współpracy miejscowego Zarządu Oddziału Okręgowego Związku, pod kierownictwem prof. T. Chrząszcza, jakoteż przyjście przez wymienioną Spółkę z pomocą niezamożnym słuchaczom Kursów i zaofiarowanie w roku bieżącym na ten cel mk. 1,500,000.

18. Przyjąć do wiadomości starania Prezydjum Zarządu Głównego Związku, zwrócone do Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych w sprawie okazywania stosownej, odpowiadającej wzrostowi grasującej drożyzny, pomocy słuchaczom Szkoły Gorzelniczej w Dublanach i Kursów Gorzelniczych w Warszawie, Poznaniu, Krakowie i Dublanach, a to z uwagi na żywiołową konieczność racjonalnego uprzemysłowienia polskiego rolnictwa, wyrównania wynikłych wskutek wojny szczerb w technice gorzelniczej i podniesienia jej do poziomu, odpowiadającego potrzebom kulturalnym, gospodarczym i zawodowym polskim.

19. Uważając sprawę ubezpieczeń społecznych wogóle i zwłaszcza dla pracowników gorzelniczych w niewyrównanych ciągle jeszcze naszych stosunkach jako szczególnie palącą, uznać za konieczne:

a) uporządkowanie ubezpieczenia na wypadek choroby przy właściwem wszędzie na ziemiach polskich zastosowywaniu,

b) wprowadzenie w b. zaborze rosyjskim i ujednostajnienie w odpowiadający bezmiernej i wzrastającej w dalszym ciągu drozyźnie sposób obowiązkowego ubezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy, na czas starości i wreszcie na wypadek śmierci żywiciela rodziny i

c) napiętnowanie przy nieunormowanych jeszcze stosunkach wyrzucania na bruk pracowników, którzy w różnych choćby miejscach i tem więcej — na jednej i tej samej posadzie i nie w jednem pokoleniu właścicieli przepracowali długie dziesiątki lat uczciwie, sumiennie i bez najmniejszego poważniejszego zarzutu.

20. Zwrócić uwagę na konieczność usunięcia z gorzelnictwa niewykwalifikowanych kierowników technicznych gorzelń, którzy przynoszą mu ciężką szkodę, przyczyniając się do przedwczesnego, a często nader szybkiego zniszczenia szczególnie w tym czasie drogich urządzeń gorzelniczych, a przytem, nie mogąc właściwie opanować przerobu gorzelniczego, powodują ciężkie straty w materjałach gorzelniczych i opale, a nawet w spirytusie, godząc się zaś na niemoralnie stawiane im warunki i zbyt niskie, niewystarczające dla zaspokojenia niezbędnych potrzeb wynagrodzenie, stanowią podatny tylko materjał dla wszelkiego rodzaju nie-

dopuszczalnych dla członków Związku nadużyć wobec pragnacej pozostać uczciwą własności gorzelniczej, ogólnie zaś — dla Skarbu Państwa.

21. Zwrócić uwagę na niebezpieczeństwo, na jakie naraża się zdrowy przemysł gorzelniczy i Skarb Państwa przez powierzanie odpowiedzialnego technicznego kierownictwa gorzelń elementowi żydowskiemu, szczególnie podatnemu do wszelkiego rodzaju nadużyć, zwłaszcza zaś w dziedzinie spirytusowej, przy stosunkowo wysokiem opodatkowaniu spirytusu; przytem zwrócić również uwagę na zażydzenie techniki gorzelniczej zwłaszcza w Małopolsce i na naszych Kresach Wschodnich, gdzie unarodowienie jej stanowi bezwzględną konieczność tak społeczną, jak państwową, wreszcie na wyjątkową szkodliwość polecania przez urzędników skarbowych na posady technicznych kierowników gorzelń, któremi zawiadują z urzędu swego, nieodpowiednich często moralnie lub ze względu na kwalifikacje techniczne, a niekiedy wprost podejrzanych osobników, z pominięciem Związku, zabiegającego o uzdrowienie chorobliwych stosunków.

22. Uznać za konieczne wznowienie najostrzejszej walki z tajnem gorzelnictwem, szczególnie szkodliwem dla zdrowia ludności, legalnego przemysłu gorzelniczego i Skarbu Państwa, wzmagającem się znowu przy częstem i znacznem podwyższaniu stawek opodatkowania spirytusu, powodującem zaś niekiedy wprost zatrucie spożywców, jakoteż z nadużyciami w ulegalizowanych gorzelniach; a przytem zwracając uwagę miarodajnych czynników na groźne to znowu niebezpieczeństwo, przypomnieć odnośną uchwałę Zjazdu Techników Gorzelniczych z 1920 r., która brzmi jak następuje:

a) żaden gorzelnik, ani też żadna osoba, której w trybie sądowym lub wewnętrznie związkowym dowiedzionem zostanie, że uprawiała gorzelnictwo tajne, lub popełniała nadużycia służbowe i w szczególności skarbowe od czasu powstania Rzeczypospolitej Polskiej, nie może być członkiem Związku i nie ma prawa do tytułu zawodowego: gorzelnik, podgorzelnik i praktykant gorzelniczy.

b) Zjazd zobowiązuje Zarząd Główny Związku, jak również Związkowy Sąd Koleżeński do komunikowania za pośrednictwem tegoż Zarządu Głównego Prokuratorji Państwa wszystkich ustalonych faktów tajnego gorzelnictwa, lub nadużyć służbowych rozmyślnie i ze szkodą Rzeczypospolitej Polskiej popełnionych, o których organom Związku wiadomem zostanie.

c) Zjazd wzywa wszystkich członków Związku do komunikowania Zarządowi Głównemu Związku nazwisk osób, którym władze państwowe udowodnią prowadzenie tajnej gorzelni, bezprawne pędzenie spirytusu lub surówki, alboteż popełnianie nadużyć służbowych ze szkodą Rzeczy-

pospolitej Polskiej, oraz komuuikowanie odnośnym władzom państwowym lub samorządowym o wszystkich tego rodzaju faktach, które członkom Związku wiadomemi będą.

23. Uznać jako konieczność wyjątkowej wagi uchylenie w najkrótszym czasie ustawodawstwa i przepisów kontroli skarbowej państw zaborczych i okupacyjnych w zakresie gorzelnictwa i w całej dziedzinie spirytusowej i tem więcej—jednoczesnego stosowania równolegle dwuch systemów lub metod, a zaprowadzenie natomiast ujednostajnionych i wyrównanych należycie, najlepszych współcześnie, najprostszych i prowadzących do celu systemów, metod i przyrządów dla kontroli skarbowej.

24. Uznać jako zgubne dla przemysłu gorzelniczego i niebezpieczne w najwyższym stopniu dla Skarbu Państwa wprowadzenie monopolu spirytusowego przed należytem uporządkowaniem ustroju, składu i działalności na całym obszarze Rzeczypospolitej władz i organów skarbowych, a nadto bez należytego programu, planu i przedwstępnych robót przygotowawczych, właściwe ustalenia i wykonanie których bezwględnie wymaga sprawnego, energicznego i odpowiedzialnego, we wszelkich szczegółach, działania całego aparatu skarbowości wszystkich instancji, zwłaszcza w działach technicznym i rachunkowym.

25. Zwrócić uwagę na niezmierną szkodliwość dla Państwa Polskiego przeprowadzania reformy rolnej przy pogwałcaniu podstawowych zasad praworządności, będącej ostoją trwałego rozwoju gospodarczego, ekonomicznego i finansowego; a przytem w szczególności uznać jako zasługujące na uwydatnienie — żywiołową konieczność najszerszego uprzemysłowienia rolnictwa dla podniesienia nietylko kultury rolnej i hodowli inwentarza, ale wogóle dobrobytu całej ludności i zwłaszcza ludności wiejskiej, tudzież zdrożność niemożliwych do racjonalnego pomyślenia współcześnie, przy zdrowej polityce przemysłowej, ustalonych dawniej i projektowanych w wniesionej do Sejmu w dniu 2 sierpnia r. b. ustawie o parcelacji i osadnictwie ograniczeń, dotyczących:

a) czasu uprzemysłowienia warsztatów rolnych;

b) rozległości uprzemysławianych obszarów i

c) pozbawienia w dziwny wprost sposób zawodowych techników i znawców nawet przemysłu rolnego oraz przystosowania rolnictwa do potrzeb tego przemysłu — całkowicie naturalnego ich prawa nabywania uprzemysłowionych lub uprzemysławianych warsztatów rolnych.

26. Zwrócić uwagę na wysokie ceny i wartość przemysłową olejów fuzlowych, otrzymywanych jako odpadek w przemyśle rektyfikacyjnym, a wobec tego na pożytek otrzymywania ich w możliwie zwiększonych ilościach i w tym przemyśle i nawet przez odpowiednie prowadze-

nie przerobu gorzelniczego, z drugiej zaś strony — na konieczność przerabiania ich w kraju, zamiast wywożenia za granicę w surowym stanie.

27. Zwrócić uwagę na potrzebę i właściwość wyzyskania przez gorzelnictwo odpadków innych gałęzi przemysłu rolnego, jak pulpa i melas, jako też na konieczność całkowitego zabronienia melasowego gorzelnictwa, o ile nie zużywa się przy niem, alboteż nie przerabia na nawozy sztuczne wywar z szkodą ogólną dla rolnictwa i nawet wogóle dla Państwa Polskiego, sprowadzającego nawozy sztuczne z zagranicy.

28. Zwrócić uwagę na wywary ziemniaczane i zbożowe i przygotowywanie z nich kiszonek w celu możliwie najlepszego ich wyzyskania przy hodowli inwentarza.

29. Zwrócić uwagę na potrzebę najszerszego zastosowania spirytusu w technice i gospodarstwie domowem, tudzież poparcia wywozu za granicę płodów rolnych nie w surowym stanie, a po przerobieniu ich właściwem w racjonalnym przemyśle rolnym.

30. Zalecić Zarządowi Głównemu wydanie broszury, zawierającej statut i regulaminy, jakoteż obowiązujące i posiadające ogólniejsze znaczenie uchwały Rady Głównej Związku, oraz wydatniejsze dane o działalności Związku i zorganizowanej przy nim spółki akcyjnej, tudzież rozpowszechnienie tej broszury wśród członków Związku i sfer i czynników zainteresowanych.

31. Zlecić Zarządowi Głównemu zwołanie następnego Walnego Zgromadzenia Rady Głównej do Warszawy.

III.

ORGAN ZWIĄZKU „TECHNIKA GORZELNICZA".

Organ Zawodowy Związku „Technika Gorzelnicza", borykając się z coraz cięższemi trudnościami, trwa nieugięcie na zajętem stanowisku, a przytem usiłuje stosować się według możności do następujących pierwotnych swoich oświadczeń redakcyjnych:

1. Stać twardo, niezłomnie i bezwzględnie na obywatelskim gruncie polskim i choć skromnym, lecz odpowiedzialnym posterunku, bez zachłanności wobec równie obywatelskich i odpowiedzialnych poczynań.

2. Dążyć do uzdrowienia wykolejonych naszych stosunków ogólnych, pozostających szczególnie w związku z gorzelnictwem.

3. Współdziałać odrodzeniu gospodarczemu i ekonomicznemu Polski, uwzględniając zwłaszcza żywiołową konieczność odpowiedniego, racjonalnego uprzemysłowienia jej i w szczególności jej rolnictwa.

4. Wyjaśniać znaczenie i właściwe ustosunkowanie gorzelnictwa wobec potrzeb zadań i celów państwowych, względnie skarbowych, oraz gospodarczych i społecznych, mając przytem na uwadze rzeczowe i istotne interesy Skarbu Państwa, rolnictwa, przemysłu wytwórczego i przetwórczego, tak gorzelniczego, jak i w stycznych z gorzelnictwem rozgałęzieniach, jakoteż użytkowych wogóle zastosowań spirytusu, a nadto pogłębiając według potrzeby zagadnienie trzeźwości ludowej.

5. Dopomagać bezpośrednio i pośrednio rozwojowi i utrwaleniu racjonalnego gorzelnictwa i w szczególności gorzelnictwa rolniczego na całym obszarze ziem naszych.

6. Przyczyniać się do podniesienia polskiej techniki gorzelniczej, zespalając według możności naukę z praktyką i udzielając przytem według potrzeby i możności niezbędnych wskazań, odpowiedzi na pytania i t. p.

7. Zabiegając wszelako o rozwój i wydajność polskiej pracy technicznej w gorzelnictwie i szerząc zdrową etykę zawodową, podnosić równocześnie znaczenie, wartość i opłacalność tej pracy.

8. Współdziałać organizacyjnemu zespalaniu sił zawodowych przy niezbędnem ich różniczkowaniu i kojarzeniu zorganizowanych zespołów dla wspólnych wysiłków w zbiorowym interesie.

9. Wyjaśniać i uzgadniać sprzeczne lub rozbieżne pozornie interesy różnych dzielnic i ziem naszych, tudzież poszczególnych sfer, warstw i ugrupowań w życiu państwowem, gospodarczem i społecznem na podłożu gorzelnictwa.

10. Ujawniać i uwydatniać, w związku z gorzelnictwem, przeszkody i tamy, stawiane z uszczerbkiem ogólnym normalnemu rozwojowi życia państwowego, gospodarczego i społecznego.

IV.

ZARYS DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU ZAWODOWEGO TECHNIKÓW GORZELNICZYCH.

W 1906 r. powstało i zapoczątkowało swoją działalność Stowarzyszenie Pracowników Gorzelniczych, przetworzone w 1920 r. w Związek Zawodowy Techników Gorzelniczych, obejmujący właściwie dopiero od 1922 r. całą Rzeczpospolitą Polską.

Działalność tak Stowarzyszenia, jak i Związku stale była jawną. Pisano o niej wiele w swoim czasie. Pisaliśmy i my nie w jednem organie prasy. Oczywiście jednak uwydatniano ją najszczegółowiej w czasopismach specjalnych, związanych z nią mniej lub więcej organicznie.

Takiem czasopismem był pierwotnie „Przemysł Rolny", wydawany jako dodatek do „Gazety Rolniczej" w porozumieniu pomiędzy ówczesnym jej redaktorem ś. p. Wrońskim a nami, pod odpowiedzialnem kierownictwem redaktora samoistnych, następnie, wydawnictw własnych: Stowarzyszenia— „Spraw Gorzelniczych" i Związku — „Techniki Gorzelniczej".

Nie chcemy się powtarzać. Wszelako godzi się na tem miejscu przypomnieć, że niezależnie od spraw ściśle zawodowych, miano stale na uwadze uzależniające je bezprzecznie od siebie dobro ogólne całego gorzelnictwa, a za niem i innych gałęzi przemysłu rolnego, nie spuszczając przy tem również z oka potrzeb rolnictwa, jakoteż stosunków skarbowych; względy zaś narodowe nasze były w niej zawsze jedną z najwięcej zasadniczych wytycznych.

W naturalnym porządku rzeczy przedewszystkiem zabiegano nietylko w b. zaborze rosyjskim, ale i na olbrzymim obszarze Rosji Europejskiej i Azjatyckiej o wyrobienie dobrej marki technice gorzelniczej polskiej, która zdobywała też sobie z biegiem czasu na całym tym obszarze coraz więcej dominujące stanowisko, przyczem z jej przewagą jakościową szła w parze wzmagająca się z roku na rok przewaga liczbowa; stały zaś związek z macierzą i płynące z jej ramienia podtrzymanie moralne i techniczne powstrzymywały mniej odpornych od zlewania się z zachłanną falą środowiska obcego.

Celem podniesienia techniki gorzelniczej polskiej Stowarzyszenie ograniczyło przyjmowanie kandydatów na praktykę w niej warunkiem ukończenia najmniej 4 klas gimnazjalnych lub stwierdzonego w odpowiedniej formie zaświadczenia o posiadaniu równorzędnego wykształcenia ogólnego. Związek zaś podniósł w 1922 r. wskazaną normę do 6 klas gimnazjalnych; a dopuszczając w wyjątkowych wypadkach dla praktykantów gorzelniczych wykształcenie nie niższe od wyznaczonej poprzednio normy, zobowiązywał ich do uzupełnienia w podobnych wypadkach uznanego jako niewystarczające wykształcenia, przed ukończeniem praktyki gorzelniczej, do zaznaczonej wyższej normy, co stwierdzone być musi miarodajnemi świadectwami. I nadto poczyniono odpowiednie zastrzeżenia co do samej praktyki gorzelniczej i następnego wykształcenia i dokształcania się zawodowego, przychodząc według możności z pomocą Szkole i Kursom Gorzelniczym z uwagą na przynoszony przez nie pożytek, albo też urządzając samoistne kursy dla właścicieli gorzelń i wykwalifikowanych kierowników gorzelń, jak to miało miejsce przed wojną, lub wreszcie organizując wygłaszanie odczytów i referatów w sprawach technicznych podczas wszelkich większych i mniejszych nawet często zebrań członków dawniej Stowarzyszenia, a obecnie Związku.

Ażeby okazywaną pomoc techniczna była więcej wszechstronną

i wskutek tego skuteczniejszą, Stowarzyszenie nadto zorganizowało Stację Doświadczalną Gorzelniczą, przekształconą następnie, przy poszerzeniu zasobności i działalności, w Stację Doświadczalną dla Przemysłu Fermentacyjnego, oraz specjalny Wydział Techniczny dla korygowania urządzeń zakładów przemysłowych wraz z ich kotłami parowymi i ich paleniskami, oraz całem gospodarstwem parowem. W posiadaniu zaś takiego aparatu technicznego zaprowadziło kontrolę gorzelń i pokrewnych z niemi zakładów innych; a jeden z najskromniejszych bodaj, ale i najzacniejszych równocześnie i najdzielniejszych społecznie obywateli kraju, mianowicie ś. p. Paweł ks. Korybut Woroniecki oddał mu do rozporządzenia, jako doświadczalną, wzorową swoją gorzelnię w Bielicach pod Sochaczewem, przy której urządził nadto suszarnię dla ziemniaków, ażeby współdziałać wspólnie rozwojowi działalności w zakresie przemysłu rolnego, według zakreślonego szeroko, aczkolwiek z usystematyzowaną oględnością planu.

Pozatem przychodzono z pomocą gorzelniom i ich kierownikom w zaopatrzeniu ich w przedmioty, niezbędne dla kontroli technicznej i inne, dobierając je możliwie najwłaściwiej i z uwagą na jakość. Sięgając zaś przeważnie do pierwszych źródeł pochodzenia niezbędnych przedmiotów i artykułów, zauważono, że wielu z nich brakło w kraju, który, przy ogólnem zaniedbaniu techniki gorzelniczej, nie wytwarzał ich wcale lub w dostatecznej ilości; a zapotrzebowanie ich ograniczało się i dla tego, że pokrycie go było w danych warunkach zbyt kosztowne, albo w wysokim stopniu utrudnione nawet przy posiłkowaniu się przez ówczesnych dostawców zagranicznymi, przeważnie niemieckimi, często tandetnymi wyrobami.

Nadto czyniono zadość potrzebie zasilania gorzelń bezpośrenią pomocą techniczną w celu wskazania braków i błędów w ich urządzeniach, oraz w prowadzeniu przerobu i zużywaniu marnowanego przeważnie nad wszelką miarę paliwa.

Wreszcie rozpowszechniano według możności organizowanie Kół Miejscowych w mniejszych środowiskach członków Stowarzyszenia, zjazdy których kolejno, w poszczególnych gorzelniach, przyczyniały się w wysokim stopniu nietylko do zacieśnienia węzłów koleżeńskich, ale do wymiany myśli w zakresie urządzeń i prowadzenia procesów technicznych; zbiorowy zaś głos zebranych fachowców i życzliwa krytyka zauważonych niedokładności pogłębiały wiedzę wszystkich obecnych i wpływały na polepszenie stanu rzeczy w wydatny najczęściej sposób.

Zbędne jest przytaczać liczne szczegóły dokonanej przez cały zaznaczony aparat techniczny olbrzymiej pożytecznej pracy, skutki której uwydatniły się namacalnie w krótkim stosunkowo czasie. Tem więcej nie prowadzi obecnie do celu powoływanie się na dane o uznaniu jakiem

cieszyła się praca ta wśród szerokich sfer naszego ziemiaństwa w b. królestwie kongresowem i na kresach wschodnich, gdzie tylko sięgnąć mogło Stowarzyszenie w porozumieniu z tem ziemiaństwem, a nawet wśród obcych. Niepodobna też obliczać: ile udzielono porad w krytycznych wypadkach i wogóle tak w biurze Stowarzyszenia, jak i na miejscach, ilu gorzelniom dostarczono w następstwie poprawne plany i wskazówki dla przerobienia i wykorzystania w wyższej mierze ich urządzeń, obmurowania i przemurowania w nich kotłów parowych i ich palenisk, oraz udoskonalenia fatalnego ich gospodarstwa parowego i t. p., wreszcie w jaki sposób i w jakiej mierze rozpowszechniano nieznane przedtem nieomal w użyciu u nas drożdże i bakterje czystej kultury, sprowadzane dawniej w wyjątkowych wypadkach z Berlina, a wyrób których zaprowadzono przez Stację przy zastosowaniu najpoprawniejszych współcześnie przyrządów na szeroką stosunkowo skalę, tudzież ile dostarczono wyrabianych przy udziale Stowarzyszenia i jego aparatu technicznego przyrządów i artykułów dla technicznej kontroli, w jaki wogóle sposób i w jakiej mierze oddziaływano na różne gałęzie przemysłu pomocniczego polskiego dla zaopatrzenia gorzelnictwa według potrzeby w właściwy sposób, a nawet na rolnictwo przez zwracanie uwagi na jakość ziemniaków i znaczenie wydajności w niem nietylko kłębów, ale i skrobi.

Życie gorzelnictwa polskiego i stycznych z niem gałęzi gospodarczych zostało zepchnięte z martwego punktu i potoczyło się ku wprowadzaniu do niego niezbędnych ulepszeń i udoskonaleń, rokując najlepsze widoki w najniepomyślniejszych warunkach, przy ucisku zewnętrznym, z którym wypadało równocześnie prowadzić twardą walkę podjazdową, zwłaszcza wobec stałego upośledzania naszego gorzelnictwa przy monopolu spirytusowym i biciu go wyznaczanemi przez czynniki urzędowe stosunkowo nizkiemi cenami; z dwóch zaś dróg, jakie pozostawały do wyboru, Stowarzyszenie stanęło na radykalnie może zbytnio, przy ogólnej bierności, rozumianem stanowisku: nieograniczać wytwórczości, ale przeciwnie poszerzać ją najwydatniej, zabiegając celowo o jej potanienia w celu utrzymania i dalszego zawojowywania rynków zewnętrznych. I jakkolwiek ogół posiadaczy udzielał mu niewątpliwe poparcia w zrozumieniu własnego interesu, jednakowoż znajdowało ono stale wybitnych również przeciwników, rzucających hasła ograniczenia wytwórczości; a przytem spotykało się z chronicznym zarzutem, że jeżeli w gruncie rzeczy nie czyniło nic złego, a wręcz przeciwnie, to jednak było by właściwe, ażeby to, co czyniło, czynił kto inny.

Pomimo tego trwało ono na posterunku i rozwijało swoją działalność. I dopiero w 1911 r. nastąpił dla niego moment krytyczny, kiedy w czasie fali szczególnie silnej reakcji, władze rosyjskie wysłały przemocą

do Rosji naczelnego jego organizatora i kierownika za działalność społeczną polską; z drugiej zaś strony, przy Muzeum Przemysłu i Rolnictwa prawie równocześnie utworzono Instytut Fermentacyjny i Bakterjologji Rolnej. Stowarzyszenie wierne swoim ideałom łączenia, a nie dzielenia pożytecznych usiłowań, nie zawahało się też przekazać nowej tej placówce cały stosunkowo olbrzymi swój dorobek moralny i materjalny, umieszczony w Stacji Doświadczalnej, nawet z dzielnym i wypróbowonym już przez kilkuletnią praktykę na nowym dla niego terenie b. zaboru rosyjskiego, ś. p. Janem Sokołowskim. A uczyniło to z ufnością, że nowa ta placówka, nie sprowadzi żywej i prężnej działalności do martwoty, lecz rozwijać ją będzie tak, jak tego wymagają nie zaściankowe jakieś, ale wielkie istotnie, wielostronne potrzeby naszego życia gospodarczego i społecznego; zaś prawo, do tej obowiązującej Instytut ufności przekazało następnie Związkowi.

* * *

Od 1911 r. stowarzyszenie pozostawało pod przewodnictwem wysoce obywatelskiem ś. p. Pawła ks. Korybut Woronieckiego i w dalszym ciągu prowadziło swoją ograniczoną już w skutek powyższego działalność, która nieomal unicestwioną została następnie przez wojnę; przytem zaś niełatwem stało się zadaniem nawet podtrzymywanie jego istnienia i wykolejonych jego członków, którzy uniknęli oderwania się od niego w ciężkich nad wszelki wyraz ogólnie warunkach.

Przetrwało ono jednak do 1920 r., aż zwołany przez nie Zjazd pracowników gorzelniczych z całej już odrodzonej szczęśliwie Rzeczypospolitej zdecydował przetworzyć je w Związek, przekazując mu dobre swoje tradycje i wskazując drogi, mające znowu pożytek tak własny, jak i ogólny na celu.

Zjazd ten powziął szereg znamiennych uchwał, zasługujących na zaznaczenie na tem miejscu, a mianowicie:

1. W sprawie przemysłu gorzelniczego — wystąpił w jego obronie wobec ciężkiego ówczesnego zaniedbania i czynionych mu krzywd przy braku zrozumienia jego znaczenia.

2. W sprawie tajnego gorzelnictwa — wytknął jego panoszenie się i ciężkie straty, jakie ono przynosi legalnemu przemysłowi gorzelniczemu i wogóle życiu gospodarczemu, jako też Skarbowi Państwa i zdrowiu ludności.

3. W sprawach prawnych — zwrócił uwagę na szkodliwą rozbieżność w ich zakresie na ziemiach polskich, oraz częstą ich niewłaściwość i bezcelowość.

4. W sprawach technicznych i wydawnictwa zawodowego — zaznaczył

istniejące braki i udzielił wskazówek jak je usunąć w przejściowym stanie, zalecając powołanie do życia czasopisma „Technika Gorzelnicza".

5. W sprawie Instytutu Przemysłu Rolniczego jakoteż szkolnictwa zawodowego—wskazał konieczność zorganizowania takiego instytutu, opartego o fundusze państwowe, przy udziale organizacji przemysłu rolnego, a przytem zakreślił podstawy przygotowania ogólnego i zawodowego wykształcenia techników w zakresie tego przemysłu, z uwagą, że to ostatnie powinna dawać odpowiednia szkoła przy należytem specjalizowaniu słuchaczów według poszczególnych zawodów, uzupełnienie zaś tego wykształcenia należy umożliwiać przez specjalne kursy.

6. W sprawie rejestracji techników gorzelniczych—udzielił szczegółowych wskazań, przyjętych za podstawę przy dokonywanej obecnie przez Związek ich rejestracji, ustalonej regulaminowo.

7. W sprawie szematu umowy—zalecił porozumiewać się z organizacją własności gorzelniczej.

8. W sprawie emerytalnego zabezpieczenia pracowników—wyraził potrzebę ujednostajnienia go na drodze państwowej w właściwy sposób na całym obszarze Rzeczypospolitej, wskazując drogi tymczasowego załatwienia tej sprawy przy ówczesnych warunkach i ogólnie.

9. W sprawie komisji egzaminacyjnej i dziennika przerobu—zalecił utworzenie takiej komisji i obowiązkowe prowadzenie dziennika przez członków Związku.

Zaznaczone, odpowiednio wymotywowane uchwały, wraz z odpowiednimi memorjałami, przedstawiono miarodajnym czynnikom państwowym, które przyjęły je przychylnie, jakkolwiek nie wiele z nich odniosło ostatecznie pożądany skutek; a następnie, na gruncie powołanego do życia Związku, przy wznowionem dawniejszem kierownictwie, czyniono co było możliwe, ażeby urzeczywistnić wskazania Zjazdu; wszelako zadanie to nie było łatwe w ciężkich, zbyt często, niestety, chaotycznych stosunkach, jakich byliśmy i w znaczej mierze jeszcze jesteśmy nietylko świadkami, ale poniekąd, wbrew chęci i woli, uczestnikami. Nasuwały się zaś przytem trudności tem większe, że organizacja Związku na całym obszarze Rzeczypospolitej nie mogła być dokonana odręcznie, a działalność jego z konieczności wypadło przystosowywać do nowych warunków istnienia i uwydatniających się z biegiem czasu potrzeb ogólnych.

* * *

Właściwie dopiero w 1922 r. przyłączyło się do Związku Towarzystwo Gorzelnicze na Poznańskie i Pomorze, przekształcając się w Poznański Oddział Okręgowy, tudzież przystąpił do zorganizowania się Małopolski Oddział Okręgowy, co dało możność ukonstytuowania Rady Głównej

Związku, jako naczelnej jego władzy kierowniczej. Rada Główna przedewszystkiem zdecydowała zorganizowanie przy Związku spółki akcyjnej w celu przekazania jej działalności wytwórczo-handlowej tegoż; zaledwie zaś w roku bieżącym zdołała skrystalizować dalszy kierunek działalności uchwałami swoich Walnych Zgromadzeń: w Warszawie w dniu 12 sierpnia i w Poznaniu — w dniu 23 września.

Uchwały te umieszczono powyżej jako obowiązujące i miarodajne w działalności Związku.

Wyraźne są one i przejrzyste. Związek ogarnia niemi najżywotniejsze interesy swoje i swoich członków z pełną świadomością, że nie mogą one być wyodrębnione z całokształtu blizkich mu i dalszych nawet stosunków ogólnych, choć zazwyczaj dzieje się to u nas w powojennych czasach, kiedy zapanowało nieomal wszechwładnie dziwne jakieś zaściankowe krótkowidztwo wraz z towarzyszącem mu sobkostwem i demoralizacją w dodatku. W rzeczy samej nie wolno nam w obecnej przełomowej chwili zapoznawać historycznego jej znaczenia i istotnej odpowiedzialności, jaka ciąży na całem naszem pokoleniu i wymaga uczciwej, obywatelskiej, ześrodkowanej pracy przy budowaniu Polski. Własny nasz to już dom, który usiłują skruszyć wrogie nam siły przed jego wykończeniem i umocnieniem, korzystając z naszej bierności lub nieudolności; z budowaniem więc tem trzeba spieszyć się usilnie, myśląc zarówno o znośnem przetrwaniu dnia dzisiejszego, jak i o lepszej przyszłości zbiorowej, a wraz z nią, niewątpliwie, bezpośrednio również naszej własnej.

Zajęte przez Związek i jego działalność stanowisko jest bynajmniej niedwuznaczne, a bezwględnie ściśle określone. Żadne usiłowania jego przeciwników nie zdołają go zepchnąć z tego stanowiska. Raczej wygrają oni wiele, stając na tem samem, co Związek, stanowisku i jednocząc z nim swoją działalność dla osiągnięcia wspólnych celów, tak, jak on najżywiej i najszczerzej tego pragnie, z uwagą na dobro ogólne. Usuwając zaś nieuniknione z porządku rzeczy usterki w stosunkowo szerokiej swojej działalności, zmuszony on natomiast zostanie w przeciwnym razie przechodzić w dalszym ciągu do porządku dziennego nad spotykanemi na swojej drodze sztucznemi często przeszkodami, ażeby spełniać nadal rzetelnie ciążący na nim obowiązek społeczny i obywatelski; w trzęsawisku zaś najszkodliwszej zawsze i szczególnie współcześnie martwoty brnąć w żaden sposób nie może.

* * *

Związek żąda od swoich członków, ażeby nieśli wysoko sztandar techniki zawodowej gorzelniczej i podnosili go coraz wyżej. Jest to nieubłaganie konieczne. Jeżeli zaś technika ta została wykolejona

w następstwie wojny, to tem więcej nie uszczupla stanowczych swoich wymagań, a zaostrzając je, usiłuje stworzyć dla niej takie warunki, ażeby usunąć wynikłe w niej szczerby w możliwie najszybszym czasie i najradykalniej. Istotnie bowiem idzie w danym razie o interesy nietylko tej techniki i zrzeszonych w Związku jej przedstawicieli, ale wogóle: przemysłu gorzelniczego, o rozwoju którego decyduje jej poziom, całego przemysłu rolnego, w którym ona dominuje liczebnie, Skarbu Państwa—ze względu na wielkie jego potrzeby i niewątpliwą zależność od jej podstaw moralnych, zwłaszcza przy słabej jeszcze ogólnie kontroli z jego ramienia, wreszcie Państwa samego — wobec jej rozproszenia w różnych zakątkach i zalecanego oddziaływania jej przedstawicieli na otoczenie w licznych tych zakątkach pożytecznie, a bynajmniej nieszkodliwie.

Wobec powyższego, przyjmowanie członków Związku odbywa się z najwyższą ostrożnością, a surowej tej kontroli podlegają nawet dawniejsi członkowie Stowarzyszenia Pracowników Gorzelniczych, którzy usunęli się z niego dla jakichś względów. Bywały zaś bynajmniej nieodosobnione wypadki zdyskwalifikowania tych, co nie mogą lub nie usiłują, przy możności, podołać przyjmowanym odpowiedzialnym obowiązkom, jako też usuwania wprost ze Związku słabych moralnie jego członków, przynoszących tem uszczerbek jego godności; oczywiście zaś podobnego rodzaju poczynania mogą wynikać na podstawie stwierdzonych tylko należycie faktów. Wydziały zaś pośrednictwa pracy, prowadzone przez Zarządy Oddziałów Okręgowych, tem ostrożniejsze są przy polecaniu kandydatów na zgłaszane posady, dobierając ich odpowiednio i stosując się przy tem do stawianych poszczególnych wymagań.

Nie w mniejszym stopniu Związek zabiega, ażeby żelazną miotłą wymieciono z techniki gorzelniczej elementy, które przedostać się do niego nie mogą, podszywają się jednak pod nią, lub ją zaśmiecają, stanowiąc poważne tylko niebezpieczeństwo w przemyśle gorzelniczym i wogóle spirytusowym; jakkolwiek zaś pasożyty te i naleciałości obce przyssały się względnie trwale do tego przemysłu przynosząc nieobliczalne szkody i straty, wszelako Związek pozwala sobie pozostawać w przekonaniu, że zabiegi o ich usunięcie muszą znaleść żywe poparcie ze strony miarodajnych czynników, zainteresowanych wprowadzeniem do całej tej dziedziny właściwego ładu i porządku.

Wreszcie, nie szczędząc ze swej strony nietylko zabiegów, ale według możności i nakładów dla celów kulturalno-oświatowych w zakresie zawodowej techniki gorzelniczej, Związek zwraca na ten przedmiot szczególną uwagę zainteresowanych czynników; z najwyższem zaś uznaniem uwydatnia fakty przychodzenia z rzeczową pomocą gorzelnictwu w doniosłej tej potrzebie.

Nieubłaganą jest również potrzeba przyciągania i urabiania młodych sił, dla zapełnienia w właściwy sposób istniejących luk w tej technice. A tymczasem dzieje się odwrotnie: najwybitniejsze siły, które z niej się usunęły wskutek wojny, nie wracają do niej, szeregi zaś takich, w szczególności, sił, które z niej uciekają i obecnie, zwiększają się w dalszym ciągu dla tego, że w praktyce życiowej jest ona traktowana niewłaściwie, a jej przedstawiciele są nadto wynagradzani nieodpowiednio i popychani w ten sposób do nadużyć, niedopuszczalnych w ich sumieniu i wobec zastrzeżeń Związku, które zwłaszcza się zaostrzają przy dokonywanej rejestracji techników gorzelniczych. Pod tym względem dzieje się tak nie dobrze, że Zarząd Warszawskiego Oddziału Okręgowego Związku zmuszony był nawet w bieżącym roku do jednostronnego oznaczenia minimalnych norm wynagrodzenia; a jeżeli nie wszedł następnie w porozumienie z odnośną organizacją własności gorzelniczej, to bynamniej nie od niego to zależało, lecz właśnie od tej organizacji, która najniespodziewaniej dla niego przerwała zapoczątkowane pertraktacje, podając do wiadomości dziwne wprost swoje warunki, bynajmniej nie odpowiadające współczesnej drożyźnie.

Przedstawiciele zawodowej techniki gorzelniczej muszą być w szczególności wynagradzani właściwie. I bardzo wielu posiadaczy gorzelń rozumie to doskonale, oceniając należycie własne swoje żywotne interesy i wchodząc w położenie ludzi, zajmujących wysoce odpowiedzialne u nich stanowiska. Sprawa jednak wynagrodzenia w wielu jeszcze gorzelniach chroma w wysokim stopniu, jakkolwiek jest nią zainteresowane nietylko całe rzetelne i chcące pozostać rzetelnem gorzelnictwo, ale i Skarb Państwa, przy wysokiem opodatkowaniu spirytusu i niewystarczającej zwłaszcza kontroli. Jeżeli niełatwem jest obecnie wykrycie nadużyć w legalnych gorzelniach, to trzeba w przewidujący sposób zapobiegać nieuniknionemu w wielu wypadkach ich wywoływaniu wbrew usiłowaniom Związku, dążącemu radykalnie do ich poskromienia w Polsce.

W tymże celu i wogóle dla zbiorowego naszego dobra, Związek zabiega o unarodowienie techniki gorzelniczej. I na ten przedmiot zwraca najwydatniejszą uwagę obywatelskiego naszego ogółu.

W najbliższym z powyższem związku jest do zaznaczenia, że wzrastające opodatkowanie spirytusu i zapowiedziana obecnie t. zw. waloryzacja i tego, oczywiście, opodatkowania skłania do zwrócenia poważnej bardzo uwagi na tajne gorzelnictwo, które znowu podnosi głowę, a przytem, jeżeli tak wyrazić się można, na potrzebę odpowiedniej również waloryzacji kontroli skarbowej, a nawet odpowiedniego zainteresowania jej wykonawców w zwiększaniu legalnej opodatkowanej wytwórczości i dochodów skarbowych. Zarówno wytwórczość i technika przemysło-

wa, jak i Skarb Państwa zyskałyby przytem wiele, zwłaszcza że odnośny dział skarbowości stałby się w takim razie siłą przyciągającą dla przygotowanych technicznie jednostek, które są w nim wyjątkowo potrzebne, a które obecnie od niego stronią. Zorganizowanie zaś wszechstronne kontroli skarbowej z porządku rzeczy poprzedzić musi wprowadzenie monopolu spirytusowego, który w przeciwnym razie stałby się znowu tylko parodją, groźną i dla przemysłu gorzelniczego i spirytusowego wogóle i, oczywiście, dla techniki gorzelniczej, uzależnionej od rozwoju tego przemysłu, a obciążanej obecnie bez potrzeby brakiem nawet należytego ujednostajnienia i właściwego uregulowania ustawodawstwa i przepisów akcyzowych na ziemiach polskich. Rozbudowę skarbowości trzeba przecież przeprowadzać planowo i rozpoczynać od fundamentów, a nie od szczytów. Przygodnego doświadczalnictwa w państwowości polskiej mamy już wszyscy zbyt wiele, a w skarbowości i zwłaszcza w jej dziale opodatkowania spożycia jest ono szczególnie niebezpieczne i nie do pomyślenia normalnie w okresie zwłaszcza uzdrawiania naszych finansów państwowych.

W tym szczególnie okresie trzeba też zdawać sobie sprawę z ogólnej wielkiej potrzeby uprzemysłowienia naszego rolnictwa. Ideę tego uprzemysłowienia należy też pielęgnować jaknajusilniej i wszelkie niewczesne zwłaszcza pomysły ograniczeń w jego zakresie, wprowadzonych i wprowadzanych w dalszym ciągu do naszego ustawodawstwa rolnego, muszą być uznane jako wyjątkowo szkodliwe. Reforma rolna oczywiście jest w naszych warunkach niezbędna; jednakowoż musi ona być tak pomyślana i przeprowadzona, ażeby przyniosła korzyści, a nie straty nawet tej sferze ludności wiejskiej, którą ma demagogicznie tylko uszczęśliwić. Powinna ona w rzeczy samej ludność tę podnieść materjalnie, lecz nie wykolejać i w następstwie krzywdzić; a wobec tego właściwem jest wprowadzenie do niej, jako jednego z postulątów, najszerszego tylko poparcia wskazanej idei uprzemysłowienia rolnictwa z odpowiedniemi tylko zastrzeżeniami, ażeby urzeczywistnienie jej było racjonalne i celowe.

Niestety racjonalność i celowość w naszem życiu gospodarczem nie należą do popularnych pierwiastków przy oddziaływaniu na rozwój tego życia. W szczególności zaś wypada przytem zaznaczyć niedocenianie wartości odpadków, marnowanie ich lub conajmniej, nie należyte wyzyskiwanie przy wysokiej często wartości; z drugiej zaś strony zadziwiającą jest nasza pochopność do wywożenia stosunkowo wielu artykułów w surowym stanie, zamiast popierać najusilniej wywóz otrzymanych z nich przetworów przy wykorzysraniu cennych odpadków na miejscu, oraz udzielaniu pracy potrzebującym tego. I na ten przedmiot wypada zwrócić uwagę w związku z techniką gorzelniczą, jako też na wielce słabe

jeszcze u nas zastosowanie spirytusu: techniczne i dla celów gospodarczych, wymagające szczególnie poważnego zajęcia się niem i poparcia, przy rozumnych i celowych zabiegach o trzeźwość ludową.

Wreszcie należy wglądnąć w szczególnie ważne dla świata pracowniczego ubezpieczenia społeczne, wykolejone w nowem naszem już ustawodawstwie o kasach chorych, które stały stały się chorobliwą społecznie organizacją, albo też nie spełniają należycie swoich zadań tam, gdzie istnieją nawet; w stosunkach zaś wiejskich przeważnie bodaj uderza całkowity brak jakiejkolwiek organizacji pomocy dla chorych.

A nie mniej jest źle z ubezpieczeniami na wypadek niezdolności do pracy, starości i śmierci żywicieli rodzin. Sprawa ta jest wprost palącą dla całej rzeszy pracowniczej, która, nawet przy swojej bierności, wije się z troski i słusznie wyrzeka ciężko; a jeżeli nie posuwa się do krzykliwości tak, jak bezrobotni, to jednak od niej ubezpieczenia społeczne należy zapoczątkowywać, budując ich gmach znowu od fundamentów, a nie od szczytów.

Od trzech lat w szczególności dopomina się Związek o te ubezpieczenia. Członkowie Związku przerzucają się coraz częściej z jednej dzielnicy do drugiej i namacalnie doświadczają na sobie panujących i w tym zakresie chaotycznych stosunków, graniczących wprost z niemożliwością; każdy zaś rok, miesiąc, dzień nawet zwłoki w porządkowaniu w właściwy sposób tych stosunków przynosi ciężką, niepowetowaną krzywdę zaniedbanym.

* * *

Tak. Uchwały Rady Głównej, zwłaszcza z dnia 23 września r. b., poruszając i omawiając rzeczowo i dobitnie wszystkie sprawy, przytoczone powyżej w luźny, niestety, sposób, posiadają niejakie znaczenie nawet ogólne, nadając działalności Związku wymagający zaznaczenia i uwydatniany zresztą stale na łamach „Techniki Gorzelniczej" kierunek.

Związek, licząc obecnie w swoich Oddziałach: Warszawskim — 487, Poznańskim — 241 i Małopolskim — 78, a ogółem 806 członków, usiłuje, przeprowadzić urzeczywistnienie tych uchwał, jakkolwiek niełatwo mu to przychodzi; nie prowadzi on bowiem t. zw. wyższej polityki, nie mając też nic wspólnego z tem, co nazywa się pospolicie pieniężnem, albo demagogicznem warcholstwem, które daje materjalną, zwycięską współcześnie siłę.

Tuszy on sobie jednak, że przeżyje ciężkie te czasy i doczeka lepszych, które sprowadzą ziszczenie się jego dążeń, a nastąpią bodaj prędzej, aniżeli w tej chwili spodziewać się można; ażeby zaś nie być i w tem oczekiwaniu biernym, a przytem nie działać w odosobnieniu, przystąpił do Zjednoczenia Polskich Stowarzyszeń Rzeczypospolitej i przyj-

muje żywy udział w bezpartyjnej jego pracy, mającej tak samo, jak on, ogólne dobro narodowe na celu, opartej zaś na licznym szeregu zrzeszeń społecznych i sportowych czysto polskich i wielu miljonach ich członków.

Da Bóg, zbiorowym wysiłkiem całego społeczeństwa szczerze polskiego wydobędziemy się z obecnej jeszcze niedoli i zaświta jaśniejsza przyszłość i odrodzonej Ojczyźnie naszej i nam samym.

V.

ZARYS DZIAŁALNOŚCI SPÓŁKI AKCYJNEJ p. f. „TECHNIKA GORZELNICZA, SP. AKC. WYTW.-HANDL. PRZY Z. Z. T. G."

Jak już wspomniano powyżej, uchwałą Rady Głównej Związku z 1922 r., zdecydowano powołać do życia, pod przytoczoną w nagłówku firmą, samoistną Spółkę Akcyjną dla objęcia przekazywanej jej przez Związek i oparcia na ścisłych podstawach przemysłowych całej jego działalności wytwórczo-handlowej.

Wyłoniona przez Radę Główną Komisja Organizacyjna Spółki przygotowywała długo jej zawiązanie, cierpliwie zwracając się o współdziałanie do wszystkich zainteresowanych nią, po za Związkiem, czynników; równocześnie zaś Związek urabiał właściwy grunt dla niej, rozszerzając zaznaczoną swoją działalność; a jeżeli prężność swoją rozwinął z takim rozmachem, jaki wykazało dawniej Stowarzyszenie Pracowników Gorzelniczych, to pragnąc pozostać lojalnym wobec Instytutu Fermentacyjnego i Bakterjologji Rolnej w oczekiwaniu na przyszłość więcej żywotnej z jego strony działalności, skierował swoje usiłowania w inną stronę. Mianowicie przedewszystkiem wprowadził na porządek dzienny wyrób przyrządów dla kontroli technicznej przemysłowej i skarbowej w gorzelniach i innych zakładach; w ten zaś sposób pragnął przyczynić się do niezbędnego i przytem właściwego uporządkowania zaniedbanej tej kontroli, a przytem do uniezależnienia Polski w zakresie zaznaczonych przyrządów od zagranicy i uchronienia jej nadto od konieczności wywożenia olbrzymich sum z wysokim uszczerbkiem dla Skarbu Państwa i naszego bilansu płatniczego.

Usiłowania Związku znalazły zrozumienie w Ministerstwie Skarbu, które w początku r. b. wydzierżawiło mu niezbędne budynki i lokale w gmachach pomonopolowych w Warszawie, a nadto odstąpiło mu swoje znajdujące się w jednym z tych budynków, w wysoce pierwotnym stanie, warsztaty mechaniczne, w których naprawiano spirytusomierze i alkoholo-

mierze samoczynne (t. zw. zegary) dla gorzelń i słodomierze samoczynne (wagi automatyczne) dla browarów.

Zaznaczone warsztaty stały się zawiązkiem wytwórni mechanicznej, obok której powstała nadto wytwórnia przyrządów szklanych wobec nabycia przez Związek i przeniesienia do jednego z wspomnianych powyżej lokalów całego skromnego i zniszczonego w znacznej mierze przez czas urządzenia podobnej wytwórni, która istniała od dziesiątków lat w Warszawie i dostarczała swoje wyroby dawniej Stowarzyszeniu, a w ostatnim czasie Związkowi, przy szczupłej zresztą bardzo stałej wytwórczości swojej.

Obie wymienione wytwórnie Związek poszerzył znacznie, oddając je pod bezpośrednie kierownictwo techniczne inż. Leopoldowi Buttlerowi, który przez długie dziesiątki lat był naczelnym kierownikiem Technicznego Komitetu Ministerstwa Skarbu w Petersburgu i położył na tem stanowisku nie małe zasługi w b. Imperjum Rosyjskiem, urządzając przy Komitecie podobną do naszej wytwórnię mechaniczną, wyrabiając w niej i naprawiając dla całej Rosji i ziem, zabranych przez nią, zaznaczone alkoholomierze i spirytusomierze samoczynne, naprawiając słodomierze samoczynne i uwierzytelniając wszelkie wogóle przyrządy, niezbędne dla kontroli skarbowej, przy najszczegółowszej i najwszechstronniejszej ocenie ich jakości i wartości użytkowej; przeniósł zaś cały zasób swoich wiadomości teoretycznych i praktycznych na grunt nowej placówki polskiej.

* * *

Wytwórnie, jakoteż cały obszerny swój dział handlowy, zorganizowany dla zaspokajania wszelkich potrzeb gorzelnictwa i pokrewnych mu lub związanych z niem mniej lub więcej organicznie gałęzi przemysłu, Związek przekazał w rzeczy samej Spółce, stając się istotnym jej założycielem, oraz głównym akcjonarjuszem.

Kapitał akcyjny Spółki oznaczono pierwotnie sumą 80.000.000 mk., którą już Komisja Organizacyjna podniosła do 100.000.000 mk., a Ministerstwa Przemysłu i Handlu oraz Skarbu, zatwierdzając statut Spółki, ustaliły go w wysokości 200.000.000 mk. Jednakże przy zawiązywaniu Spółki w dniu 24 czerwca r. b. i ta suma okazała się niewystarczającą dla pokrycia zapisów na akcje w sumie 143.000.000 mk., przy uwzględnieniu oddawanego majątku Związku oszacowanego na 443.581.000 mk., wobec zaś tego, wypadło kapitał ten podwyższyć do 600.000.000 mk., i wypuścić w tym celu akcje II. emisji, na sumę 400.000.000 mk., przekazując je Związkowi dla uregulowania z nim rachunków i pobrania jeszcze od niego 13.418.150 mk., przeznaczając akcje I. emisji na sumę 57.000.000 mk. i II. emisji na pełną sumę 400.000.000 mk., a nadto—dla pozostawienia mu możności wyrównania jego znowu rachunków, wynikających-

z zrealizowanych zgłoszeń na akcje z uwagą, że ostatecznie udział Związku w Spółce wynosi nie 526.581. 850 mk., a 457.000 000 mk.

Drugim z kolei najwydatniejszym akcjonarjuszem Spółki jest Ministerstwo, Skarbu, którego udział, z powodu opóźnienia się z zgłoszeniem do ostatniego niemal momentu, mógł być przyjęty tylko w wysokości 40.000.000 mk.

Własność gorzelnicza trzymała się zdaleka od udziału w organizacji Spółki wbrew własnemu interesowi i zabiegom organizatorów, którzy uczynili wszystko możliwe z swojej strony, ażeby nawiązać z nią bliższą łączność i nawet opóźnili wskutek tego czas zawiązania Spółki. Wszelako choć niewielu właścicieli i administratorów gorzelń liczy Spółka na liście swoich akcjonarjuszów, jednak ostatecznie nie stoi ona zdaleka od tego środowiska tak, jak na to się zanosiło ze względu na wyraźny opór lub działanie na zwłokę w organizacyjnych jego ośrodkach; natomiast spotkała się z miłą dla siebie niespodzianką, uzyskując sympatyczne przyjęcie w środowisku urzędników skarbowych, którzy, aczkolwiek z niewielkiemi sumami, przystąpili do niej licznie w poczuciu obowiązku podtrzymania choć moralnie pożytecznych dla Skarbu Państwa usiłowań. Członkowie Związku stanęli stosunkowo najliczniej do apelu, jakkolwiek możność ich zaważenia na szali kapitału akcyjnego była bodaj najmniejsza przy ówczesnych zwłaszcza stosunkach wynagrodzeniowych.

Wogóle, po za Związkiem i Ministerstwem Skarbu, pozostali akcjonarjusze otrzymują akcje na sumę 103.000 000 mk., akcje zaś te są do odebrania w biurze Zarządu Spółki za zwrotem czasowych pokwitowań.

Pomimo znacznej przewagi Związku i jego członków w kapitale akcyjnym Spółki, ukonstyowała ona swój Zarząd bynajmniej nie jednostronnie; przyjęła bowiem zobowiązanie wobec Ministerstwa Skarbu do udzielenia miejsca w Zarządzie dwom jego delegatom, udzielając zresztą takież, na wszelki przypadek, prawo i Związkowi, z którego on jednak niekorzysta przy obecnym układzie stosunków. I nadto powołała do pierwszego zaraz Zarządu jednego z ziemian, posiadającego gorzelnię, a do Komisji Rewizyjnej — jednego z urzędników skarbowych.

* * *

Zarząd Spółki prowadzi i poszerzył w dalszym ciągu znacznie obie zaznaczone powyżej wytwórnie: mechaniczną, oraz przyrządów szklanych; dostosowując się zaś do całej wogóle, przejętej od Związku i również poszerzanej nieustannie działalności swojej, zorganizował specjalne wydziały: sprzedaży, zleceń, książek i druków, wreszcie techniczny.

Wydział sprzedaży, przekształcony z dawniejszego wydziału zbiorowych zakupów Związku, dostarcza gorzelniom i innym zakładom wszelkie

przyrządy i artykuły, pochodzące z własnej wytwórczości Spółki, lub nabywane w tym celu. Wydział zleceń pośredniczy w nabywaniu urządzeń, materjałów i wytworów różnego rodzaju. Wydział książek i druków dostarcza książki i druki, niezbędne dla kontroli technicznej i skarbowej, zabiegając o ich poprawność i celową prostotę; wreszcie wydział techniczny sporządza wzorowe plany i przeprowadza kontrolę budowy i urządzenia gorzelń, tudzież udziela porad w tym zakresie, przychodząc nadto według potrzeby z pomocą wszystkim innym wydziałom i wytwórniom Spółki.

Dla każdego, kto dotknął się bezpośrednio w tych czasach działalności wytwórczo-handlowej, jasną jest nadzwyczajna trudność jej prowadzenia. Brak na rynku przedmiotów i materjałów najpotrzebniejszych, zwłaszcza jeżeli idzie o ściśle określoną ich jakość; a wnajlepszym razie, jeżeli je znaleść można z najwyższym często mozołem, to wynikają fantastyczne przeważnie zmiany w cenach nieomal z godziny na godzinę, uniemożliwiające wprost normalne rachunki kalkulacyjne. Z drugiej strony szalone i wzrastające jeszcze niedawno w odstępach miesięcznych, a w ostatnim czasie nawet co pół miesiąca ceny robocizny stanowią szkopuł, o który rozbijają się najlepsze chęci uczynienia wytwórczości tanią bez groźnego zwłaszcza zawsze ryzyka, że doprowadzić ona może do niewypłacalności lub samounicestwienia się. A jeżeli do tego dodać wyjątkowe trudności i przeszkody, wynikające z ciągłej jeszcze organizacji zakładów wytwórczych przy zużytkowywaniu lub obejmowaniu wydzierżawionych, ale oswabadzających się w wolnem tempie kolejno lokalów, oraz z wprowadzania do nich i urachamiania przybywających z biegiem czasu urządzeń, jakoteż z nieustannego wyszkalania nowych pracowników i robotników przy stale wzrastającej ich liczbie, to obraz zapoczątkowania wytwórczej działalności Spółki uwypukli się tem dosadniej.

I jednakże pomimo takich ciężkich i nieobliczalnych często warunków uczyniono rzecz wielką. Z pierwocin warsztatowych Ministerstwa Skarbu powstała spora już wytwórnia urządzona poprawnie i zaopatrzona należycie w niezbędne obrabiarki i narzędzia, która w przeciągu nie sześciu, jak projektowano, ale właściwie trzech—czterech miesięcy przerobiła z wiadrowych na litrowe 275 alkoholomierzy samoczynnych; przerabiając zaś w dalszym ciągu nadsyłane dotąd jeszcze z opóźnieniem, wyrabia w ostatnim czasie nowe takież przyrządy kontrolno-miernicze dla spirytusu w wypróbowanej w długoletniej praktyce, najpoprawniejszej współcześnie formie. A stała się przytem jedyną w tym zakresie obecnie w świecie placówką po za Berlinem, z którym konkuruje już zresztą cenami, dostarczając nadto rzeczone przyrządy w doskonalszej przedwojennej postaci, a nie w spaczonej wskutek braku miedzi w Niemczech i zastępowania jej tam

w danym razie do tego jeszcze czasu żeliwem. I nie o małe rzeczy idzie w tym razie, jeżeli zważyć, że zanim powstała ta placówka, Ministerstwo Skarbu zamówiło dla potrzeb swoich 200 alkoholomierzy samoczynnych z filtrami w Berlinie, które może sprzedawać, z sprowadzeniem do Warszawy i opłatą tylko 20% cła, według kosztu własnego, po 2635 — 2755 franków szwajcarskich, kiedy Spółka liczyła sobie za swoje tylko po 2200 złotych polskich według kursu franka szwajcarskiego; z drugiej zaś strony, unikając konieczności sprowadzania ich z Niemiec, uzyskuje się możność zaopatrywania w nie z Polski wielu innych państw, które uznały je u siebie jako obowiązujące ze względu na istotną, nie do zastąpienia, ich doskonałość, na którą i u nas wreszcie zwrócona być musi uwaga. Ujednostajnienie i zautomatyzowanie kontroli skarbowej na ziemiach polskich posiada istotnie najwyższe znaczenie przedewszystkiem dla Skarbu Państwa, ale jednocześnie i dla całego również przemysłu gorzelniczego i techniki gorzelniczej, o ile one winny i pragną pozostać lojalnemi. Wszelkie bowiem nadużycia na poszczególnych nawet gorzelniach z porządku rzeczy wpływają na obniżenie rynkowych cen spirytusu, oddziaływając zabójczo na normalny rozwój gorzelnictwa w jego całokształcie. Jeżeli zaś nielatwą jest walka z niemi nawet przy możliwie najdalej posuniętem zautomatyzowaniu kontroli w oparciu na właściwie dobranych przyrządach, to bez takiego zautomatyzowania, w braku takich mianowicie przyrządów, złudnem jest w najwyższym stopniu nawet myślenie o skutecznem jej dokonywaniu.

Wprost bzdurstwem jest twierdzenie rozmaitych dyletantów, że Spółka uraszcza sobie prawo do monopolistycznej konkurencji wyrabianych przez nią alkoholomierzy samoczynnych z rozmaitego rodzaju spirytusomierzami samoczynnymi, odmierzającymi automatycznie ilość tylko płynu spirytusowego, a nie zawartego w nim alkoholu, tym sposobem, jaki zastosowywano dawniej w Austrji, a obecnie zastosowuje się w Małopolsce i częściowo w b. zaborze rosyjskim na terenie dawnej okupacji austryjackiej.

Niestety, cała otchłań oddziela nas od pochylenia zbiorowo głowy przed wszystkiem, co wymyśliła i wprowadziła u siebie dawniejsza sławetna Austrja, a odziedziczyła po niej i doskonali po swojemu Małopolska. Jeżeli zzś w całym tym posiewie znajdują się i zdrowe niewątpliwie ziarna, to sprawę przyrządów do kontroli skarbowej w gorzelniach trzeba bezprzecznie zaliczyć do całej masy ziarn najpośledniejszych. Spółka powina też według powyższego konkurować w tym zakresie monopolistycznie w Polsce, a poważnie wogóle w krajach innych — tylko z Berlinem, a nad rozmaitego rodzaju płodami innymi miejscowdgo lub innego pomysłu i ona i cała zainteresowana danym przedmiotem zbiorowość nasza oczy-

wiście przejść musi do porządku dziennego drogą naturalną, przy logicznem jedynie i kompetentnem rozumowaniu; im prędzej zaś to nastąpi w sposób stanowczy, kategorycznie, tem większa wyniknie korzyść ogólna.

Jeżeli połowicznie tylko rozwiązujące zadanie zautomatyzowania kontroli skarbowej przyrządy, zastosowywane w ograniczony już z resztą sposób na ziemiach polskich, nie odpowiadają swojemu celowi, jakkolwiek kosztują prawie tak samo wiele, lub może więcej, aniżeli precyzyjne, wyczerpujące całkowicie to zadanie przyrządy, wyrabiane przez Spółkę, to oczywiście gorzej jest jeszcze, jeżeli kontrola ta zupełnie już nie jest zmechanizowana i odbywa się w oparciu na przygodnych badaniach, przeprowadzanych li tylko personalnie.

Mogło to mieć miejsce przy dawniejszych drakońskich porządkach pruskich, z którymi liczył się nie tylko ten, co chciał, ale i i ten, co musiał. Przy obecnem jednak rozluźnieniu stosunków jest wręcz inaczej. Liczba tych, co chcą się liczyć z potrzebami ogólnemi, zapewne bynajmniej nie zmniejszyła się obecnie, ale liczba tych, co podporządkowują się tylko z konieczności tym potrzebom, wykorzystując natomiast skwapliwie słabość lub niewyrobienie miejscowych władz skarbowych, zwiększyła się bez wątpienia znacznie bardzo. I dla tego nie może być dwóch zdań co do konieczności wprowadzenia kolejno alkoholomierzy samoczynnych w tych gorzelniach, w których ich niema wogóle, a przedewszystkiem tam, gdzie istnieje jakakolwiek wątpliwość co do ich lojalności, zwłaszcza przy wysokiem bardzo opodatkowaniu spirytusu.

* * *

Względnie wysokie, niestety, ceny, jakie musiały być wyznaczone dla przerobienia alkoholomierzy samoczynnych i jakkolwiek niższe od berlińskich, ale jednak również względnie wysokie dla nowych takich alkoholomierzy, zmuszają do postawienia pytania, kto ma pokrywać koszty dokonywanych robót i umożliwiać nowe dostawy.

Co do przerabiania alkoholomierzy z wiadrowych na litrowe, to wydaje się, że ponieważ stanowią one własność skarbu Państwa, przeto tenże Skarb Państwa powinien opłacać rzeczone przerabianie. I Związek i Spółka stały i stoją na takiem mianowicie stanowisku, co należy stwierdzić wyraźnie wobec czynionych im nieuzasadnionych w tym względzie zarzutów. Nie od nich jednak zależała ostateczna decyzja, jak również inicjatywa i decyzja co do konieczności samego przerabiania. Dokonane przerobienie nastąpiło istotnie w wyniku ogólnych zarządzeń państwowych o terminowem wprowadzeniu miar litrowych; przełożenie zaś opłat za nie na posiadaczy gorzelń było motywowane ciężkim stanem Skarbu Państwa, oraz tem, że przerabiane alkoholomierze będą z czasem całko-

wicie odstąpione przez skarb Państwa ich posiadaczom, a w takim razie, nawet przy pokryciu kosztów przerobienia, wypadną one w każdym razie bez porównania dla nich taniej, aniżeli nowe alkoholomierze przy zobowiązywanem ich nabyciu. I tak było w rzeczy samej, jakkolwiek zaznaczone odstąpienie uległo nieprzewidywanej zwłoce, całkowicie znowu niezależnej i od Związku i od Spółki.

Chwiejność władz skarbowych odbiła się ujemnie w rzeczowy nawet sposób i na przerabianiu starych i na wyrobie nowych alkoholomierzy samoczynnych. Na niej bowiem oparła zamęt w uczynionej dostawie dla przerobienia przyrządów organizacja własności gorzelniczej, co spowodowało poważne wykolejenie się w organizacji pracy wytwórnianej Spółki i opóźnienie z porządku już rzeczy z przerabianiem, oraz następne gorączkowe znowu żądania zwrotu przerobionych przyrządów na szereg nieraz miesięcy przed czasem możliwego ich zużytkowania. I z niej również wynikło, że nie doszło do skutku projektowane pierwotnie zamówienie nowych alkoholomierzy przez Ministerstwo Skarbu dla pokrycia w swoim czasie zapotrzebowań ze strony gorzelń, a zwalono ostatecznie na Spółkę cały ciężar finansowania przygotowawczych robót do wyrobu nowych alkoholomierzy przy niepewności, że nastąpią istotnie te zapotrzebowania w krytycznym już czasie, przed rozpoczęciem kampanji gorzelniczej; jakkolwiek zaś spółka poczyniła owe przygotowania w właściwym według swojej możności czasie, jednak wobec spotkanych przez nią zawodów co do terminów wykonania nieodzownych dla tego wyrobu przyrządów, nieco opóźniła się z konieczności i sama z wykonaniem alkoholomierzy.

Chwiejność ta fatalnie może również odbić się na dalszej pracy przy wyrobie nowych alkoholomierzy samoczynnych w celu zaopatrzenia w nie gorzelnictwa w przyszłości na szerszą skalę. Taki wyrób bowiem nie może być dokonany masowo w krótkim czasie. Nawet przy całkowicie już wykończonem dla niego obecnie zorganizowaniu wytwórni mechanicznej Spółki może on odbywać się tylko systematycznie, z miesiąca na miesiąc, przy zabezpieczonych zamówieniach; w braku zaś tego rodzaju zamówień Spółka z konieczności musi ograniczyć wyrób, dostosowując go do swoich przewidywań i środków, zużytkowując zaś gotowe urządzenia i personel w innych kierunkach. W krytycznym czasie przed kampanją gorzelniczą następnego roku dostarczy ona alkoholomierze samoczynne w ilości znowu nie według potrzeby, ale według możności swojej; grzesznem zaś będzie, jeżeli wprowadzenie należytego ładu i porządku w Państwie Polskiem zostanie od tego tylko i nadal uzależnione, albo jeżeli Ministerstwo Skarbu, przyciśnięte taką koniecznością, jak w ubiegłym roku, zwrócić się będzie musiało jeszcze do Berlina, ażeby

mu ztamtąd podyktowano warunki pokrycia w zagranicznej walucie kosztów jego opieszałości, lub braku przewidywania.

Spółka może uczynić wiele, ale cudu zrobienia w kilku miesiącach tego, co wymaga nieprzerywanej pracy w przeciągu roku całego, oczywiście nie dokona. Idzie ona na spotkanie potrzebom Ministerstwa Skarbu i nawet przepuszcza przez swoją wytwórnię zamówione dawniej przez Ministerstwo w Berlinie alkoholomierze samoczynne; ale Ministerstwo musi również określić ściśle i prawidłowo swój stosunek wobec kontroli skarbowej do ścisłej techniki polskiej, której nie zastąpią żadne jej surogaty. Oczywiście zaś nie na Spółkę spadnie też nadto odpowiedzialność za usunięcie częściowo choćby wdrożonego już do wyrobu alkoholomierzy samoczynnych personelu, jeżeli zamówienia na nie nie nastąpią w najbliższym czasie.

Zresztą na przyszłość Spółka zastrzega się wogóle od przyjmowania wymagających nadmiernego pośpiechu zobowiązań, przerastających siły jej i tych organów urzędowych, które powołane są do ostatecznego wyregulowywania i uwierzytelniania przyrządów kontrolno-mierniczych, wypuszczanych z jej wytwórni. A skłania ją do tego doświadczenie, nabyte przez jej kierowników zarówno w czasach dawniejszych — w Petersburgu, oraz na miejscach zużytkowywania przyrządów, jak i w bieżącym roku, w całkowicie odmiennych przecież warunkach.

* * *

Przerobienia setek alkoholomierzy samoczynnych w krótkim stosunkowo bardzo czasie dokonano wogóle dobrze, doskonaląc je z dniem każdym w miarę wdrażania się personelu pomocniczego do trudnej tej niewątpliwie w wysokim stopniu roboty.

Z wielu też stron otrzymujemy pomimo przygotowanych z góry uprzedzeń wyrazy uznania za prawidłowe jej wykonanie i osiągane w następstwie pożądane rezultaty.

Jednakowoż spotkano się przytem z przeciwnościami, których niepodobna było przewidzieć. W szczególności projektowano zmienić na nowe pływaki w niewielkiej tylko stosunkowo ilości alkoholomierzy. Wszelako okazały się one przeważnie całkowicie złe. Kierownictwo więc techniczne wytwórni i więcej jeszcze organy urzędowe zmuszone były usunąć wogóle 82% ogólnej ilości pływaków, zastępując je nowymi; a że nietylko wyrób ich nastręczał poważne, szczególnie początkowo, trudności przy braku nawet w Warszawie odpowiedniej blachy miedzianej, a nadto każdy z nich po ostatecznem sporządzeniu musiał się odleżeć w przeciągu długiego szeregu tygodni, ażeby go ostatecznie przysto-

sować do użycia, przeto wstrzymywało to całą robotę po nad zakreślone z góry granice.

Następnie, i to jest bodaj najdotkliwsze, unikano według możności zmiany zużytych nieco, ale znajdujących się w stosunkowo dobrym jeszcze stanie części składowych, niechcąc obarczać odbiorców zbędnymi, jak się wydawało, kosztami; a przytem pozostawiono również bez zmiany t. zw. rozetki, przymocowane do osi bębna i wchodzące w skład alkoholometrycznego urządzenia alkoholomierzy. Okazało się to jednak fatalnem w skutkach. Albowiem uwydatniło się dopiero następnie, że w niektórych alkoholomierzach nie wszystkie poszczególne listki ich rozetek utrzymały poprawną formę i, mianowicie, prawy ich kąt nie został przez zużycie nadmiernie przytępiony, choć z pozoru wydawało się, że jest nieuszkodzony. Tymczasem wskutek takiego przytępienia, przy normalnie właściwem umieszczeniu rozetki na osi bębna w stosunku do spojeń przegród pomiędzy komorami tegoż, mimośród dźwigni urządzenia alkoholometrycznego przedwcześnie spadał z listka rozetki, powodując przedwczesne również wytrącenie z równowagi i przesunięcie bębna, przyczem odbywał się niespełna wylew spirytusu z pełnej jego komory, a więc i niedokładne działanie alkoholomierza samoczynnego. Zwłaszcza przy szybszem pędzeniu spirytusu zjawisko to uwydatniało się częściej; sprzyjała mu zaś również z pewnością zmiana objętości bębna przy przerobieniu go z wiadrowego na litrowy, a więc i zmniejszenie również jego ciężaru wogóle i w szczególności przy przepływie spirytusu.

Alkoholomierze samoczynne stanowią przyrządy, wypróbowane najwszechstronniej w wieloletniej praktyce.

Zaznaczona ich właściwość wynikła wskutek ich przerobienia i osiągniętej przytem, widocznie, nadmiernej czułości na trudną zresztą do zauważenia zmianę w formie listków rozetki przy ustawieniu jej w ustaloném dawniej położeniu. Komisje, uwierzytelniające przyrządy z ramienia tak Głównego Urzędu Miar, jak i Ministerstwa Skarbu niedostrzegły też tej niedokładności przy najskrupulatniejszych i najostrożniejszych badaniach każdego poszczególnego, sprawdzanego przez nie przyrządu. Jakkolwiek ujawniana następnie już w gorzelniach, niedokładność ta mogła być bardzo łatwo usunięta przez przesunięcie wadliwie działających rozetek o kilka milimetrów wlewo, przy obliczaniu tego przesunięcia na ich obwodzie, wszelako, nie poczuwając się w danym razie i w danych okolicznościach do faktycznej winy i przyjmując nawet pod uwagę, że dawniej w wypadkach podobnego rodzaju drobnych, ostatecznie, niedokładności w alkoholomierzach samoczynnych, usuwały je w gorzelniach miejscowe kompetentne siły akcyzowe, Spółka, w porozumieniu z miarodajnemi władzami Ministerstwa Skarbu, przyjęła na swój rachunek delego-

wanie do gorzelń wykwalifikowanych techników z Warszawy, choć nie było to przewidywane przez nią przy kalkulacjach.

W innych wypadkach składa się również na spółkę odpowiedzialność za tem więcej niezasłużone jej winy, np. za przesiąkanie spirytusu w spojeniach, a nawet w miejscach, w których należało założyć dopiero w gorzelniach niezbędne uszczelnienia, czego tam niedokonano. W rzeczy samej spojenia dokonane zostały w wytwórni bezwzględnie dokładnie, a najnieznaczniejsze nawet przesączanie się przez nie płynu musiało być zauważone, przez jej funkcjonarjuszów i ostatecznie, przez urzędowe komisje. Jest to najoczywistsze, jeżeli przyjąć na uwagę zastosowywane sposoby sprawdzania w wytwórni i następnego uwierzytelniania alkoholomierzy samoczynnych. Zauważony więc brak szczelności w spojeniach mógł też wyniknąć tylko w następstwie, wskutek niezależnych od wytwórni przyczyn; a łatwo go jest usunąć na miejscach w ten sposób, jak to i dawniej zdarzało się w podobnych wypadkach.

Tak samo Spółka nie może przyjąć na siebie odpowiedzialności za niedokładne w jakichkolwiek bądź szczegółach ustawianie alkoholomierzy samoczynnych w gorzelniach, w gruncie rzeczy bardzo proste, ale wymagające niejakiej przecież umiejętności i wprawy.

Niestety tego właśnie brakło tu i owdzie do tego stopnia, że do Spółki skierowywane są nawet żądania do delegowania kompetentnych techników do ustawienia lub naprawy obcych jej całkowicie spirytusomierzy samoczynnych, z którymi miejscowe siły nie mogą dać sobie rady.

Wzgląd na ten brak ogólny, przy ciągłym jeszcze zamęcie, skłania też do zaznaczenia, że pożądane jest w najwyższej mierze, ażeby Ministerstwo Skarbu wzmocniło wogóle swoją inspekcję techniczną lub raczej nawet zorganizowało i uporządkowało ją w właściwy sposób przez delegowanie na czas jakiś do wytwórni Spółki odpowiednich urzędników skarbowych z poszczególnych Izb Skarbowych, w celu zapoznania się ich gruntownego z ciążącymi na nich obowiązkami. Jeżeli zaś równocześnie zorganizuje ono jakieś przygodne choćby wykłady, lub tem więcej systematyczne kursy, to cała kontrola techniczna w zakresie opodatkowania spirytusu i wogóle opodatkowania spożycia wygrać na tem może znakomicie tylko, przynosząc niespożyte korzyści Skarbowi Państwa, jakoteż nie mały pożytek opodatkowanemu przemysłowi i jego technice. A Spółka oczywiście przyjdzie mu w tem z pomocą tak w własnym, jak w ogólnym interesie. Stworzyła ona już bowiem istotnie poważny aparat techniczny, wzmacniając go nieustannie i doskonaląc w dalszym ciągu; przy odpowiedniem więc zużytkowaniu go może on wykazać się wydatnie i w danym razie pożytecznym.

* * *

Nowe alkoholomierze samoczynne są wykonywane w wytwórni i uwierzytelniane przez Komisje urzędowe z największą oględnością; przytem zaś oczywiście zwraca się szczególnie baczną uwagę na usunięcie możliwości tych również usterek, jakie ujawnione zostały w przerobionych; a nadto otrzymują one nowe, przepisowe opakowanie, zastowanie którego dla przerobionych było niemożliwe, gdyż powiększyłoby znacznie wynikające stąd koszty i spotkało się z nowymi, niesłusznymi zresztą wogóle zarzutami w tym względzie jeszcze.

* * *

Pragnąc urobić sobie trwały grunt pod nogami przy chwiejnośc Ministerstwa Skarbu, o której wspomniano powyżej, a której powinno ono wreszcie wyzbyć się z uwagą na nieubłagane potrzeby swoje zwłaszcza w okresie uzdrawiania zasadniczo i radykalnie finansów państwowych, którego nie można zwłaszcza zaniedbywać w takiej ważnej, w szczególności, gałęzi, jak opodatkowanie spożycia, Spółka zmuszona jest dostosowywać się do istniejących warunków, ażeby nie osiąść na mieliznie. Wskutek więc tego i z uwagi na mnóstwo najróżnorodniejszych potrzeb, uwydatniających się w trakcie jej działalności, zużytkowuje ona urządzenia swojej wytwórni mechanicznej i fachowy swój personel techniczny w różnorodnych jeszcze dodatkowo kierunkach.

Przedewszystkiem przygotowała ona już i przygotowuje w dalszym ciągu trwałe i możliwie dokładne miedziane miary litrowe poprawnej formy z mosiężną u góry obrączką, przyszlifowaną do przykrywki z grubego szkła. Niezbędne są bowiem one dla odmierzania takich wysoko cennych płynów, jak w szczególności spirytus; brakowało ich jednak dotąd w Polsce. Nadto wyrabia ona aparaciki destylacyjne Sallerona dla likierni, cedzidła do brzeczki i t. p., wszystko również najdogodniejsze w użyciu i poprawnej, udoskanalanej w dalszym ciągu formie. Wreszcie zapoczątkowała wyrobem przemysłowego aparatu rektyfikacyjnego dla spirytusu nowy wielki znowu specjalny dział wyrobu tych aparatów, jak również miedzianych aparatów odpędowych gorzelniczych, które zastąpić powinny takież aparaty żelazne i żeliwne, rozpowszechnione u nas w ciężkich stosunkach wojennych i powojennych, dające jednak przeważnie ujemnej jakości surówkę i przeważnie już zużyte w czasie stosunkowo krótkiego swojego działania.

Oczywiście zaś z wyrobem zaznaczonych aparatów będą w następstwie połączone wyrób i naprawa innych również urządzeń przy usunięciu z czasem poważnych w nich braków, na które zwrócona została uwaga przez doświadczonych wybitnych fachowców.

* * *

Wytwórnia przyrządów szklanych, dostosowując się do najróżnorodniejszych potrzeb, wyrabia masowo alkoholomierze szklane z ciepłomierzami i bez nich, samoistne ciepłomierze zwykłe i do wysokich ciepłot, jakoteż maksymalne, cukromierze, naftomierze, tłuszczomierze, rozmaite wogóle gęstęmierze, kwasomierze i t. p.; a przytem wykonuje również niektóre już przyrządy dla techniki laboratoryjnej, torując w tem drogę i wytwórni mechanicznej, która przy istniejącem już odpowiedniem jej urządzeniu, również zajmie się z czasem wyrobem niezbędnych dla tej techniki przyrządów.

I ona konkuruje już cenami z zagranicą, rozwijając się zaś w dalszym ciągu i doskonaląc tem w wyższym stopniu usuwa potrzebę sprowadzania wielu bardzo przedmiotów przeważnie z Niemiec i Austrji i wywożenia za nie natomiast olbrzymich sum w cennych walutach.

Dopiero przy powołaniu do szerszego życia tej wytwórni uwydatniło się namacalnie jak była ona w Polsce potrzebną. Pomimo wszelkich wprowadzanych do niej nieomal z dniem każdym uzupełnień i udoskonaleń, jakoteż wybitnych sił fachowych i wyszkalanych według możności szybko, przy niemałym nakładzie pracy, sił wykonawczych, nie może ona sprostać olbrzymim zapotrzebowaniom, któremi jest zasypywaną przy ponaglaniu nawet chronicznem już do pośpiechu. Choć ten musi mieć przecież swoje granice; i w zakresie prac tej wytwórni bowiem conajmniej o tyle jest ważny wzrost jej wytwórczości, jak zwracanie uwagi na jakość wykonywanych przedmiotów, a więc na nadawanie im najpoprawniejszej możliwie formy, przy dostępnie największej dokładności.

Niestety, uczuwa ona nietylko brak sił wykonawczych, ale w znacznej mierze i materjałów, które muszą być z konieczności sprowadzane dla niej z wypróbowanych źródeł niemieckich; szkło zaś z hut krajowych ma w niej wprawdzie zastosowanie, ale w bezwzględnej formie ograniczone.

* * *

Wytwórnia przyrządów szklanych wyrabia oczywiście takie przedmioty, jakie są zapotrzebowywane; opierając się jednak na jej istnieniu, zwraca się z ramienia Spółki uwaga na zasadnicze w nich braki, wynikające z zastosowania u nas przez miarodajne czynniki niewłaściwych jeszcze dla nich w niektórych wypadkach podstaw. W szczególności należy się spodziewać, że przy wprowadzeniu u nas wogóle miar dziesiętnych odmierzanie ciepłot odbywać się również będzie według podziałki Celsjusza, a nie tak, jak obecnie. Następnie chroma u nas wogóle alkoholometrja. Z trzech systemów, odziedziczonych po byłych zaborcach, przyjęty dla niej został niewątpliwie najsłabszy, najmniej dokładny, a przytem

najmozolniejszy przy zastosowaniu, jak to szerzej nieco zaznaczono w przedmowie przy tablicach do alkoholomierza szklanego urzędowego typu, wydanych jeszcze przez Związek.

Trudno wątpić, że Główny Urząd Miar, w porozumieniu zapewne z Ministerstwem Skarbu, wejrzy w tę sprawę tak samo jak i w dopuszczalne u nas systemy przyrządów kontrolno-mierniczych dla spirytusu i zawartego w nim alkoholu; Spółka zaś przyjdzie i w tym względzie z pomocą z całym swoim zaznaczonym już powyżej aparatem technicznym.

* * *

W zakończeniu zaznaczyć wypada, że jakkolwiek Spółka znajduje się w otaczającym ją kołowrocie gospodarczym i ekonomicznym, odczuwając najpoważniejsze z tego powodu trudności w okresie zwłaszcza organizacji i rozrostu działalności, walcząc zarówno z stawianemi jej, wysokiemi na wszystko cenami, jak i z brakiem terminowości w dostawie najpotrzebniejszych jej często przedmiotów i wpłatach należnych sum, który ją wprost gnębi, jednakowoż od niej wymaga się stale zupełnie czego innego. Ma ona być mianowicie doskonałością bez zarzutu w wszelkich kierunkach i pod każdym względem.

Ciężko jest istotnie godzić się z istnieniem takich przeciwstawnych sobie miar i obijać sobie o nie boki. Zapewne. Wszelako jest to ciernista wprawdzie, ale jedyna droga ku niedoścignionemu w rzeczy samej nigdy ideałowi doskonałości. I to jest ważne, że Spółka widocznie weszła na tę drogę, jeżeli właśnie do niej mogą być zastosowywane podobnego rodzaju dwie miary. Nie zejdzie też z niej, podciągając się z najwyższym choćby wysiłkiem. Nie drobne lub małe bowiem cele ma przed sobą. A wobec nich spotkać się musi z zrozumieniem wreszcie i jej faktycznego położenia, jakoteż z takiem poparciem, na jakie stara się zasłużyć, ażeby w przykrych choćby warunkach uczynić swoją działalność owocną i możliwie najwięcej i najwszechstronniej pożyteczną. Borykając się z losowemi współcześnie przeciwnościami i przeciwstawiając się z konieczności nawet twardo rozmaitego rodzaju prywatom i skostniałym egoizmom, liczy też na to poparcie, stanowiąc już obecnie z swojemi wytwórniami wyjątkowej wagi dla naszych stosunków placówkę. I z wielu stron poparcie to przychodzi istotnie w uznaniu rzeczowych usług.

O to tylko idzie. A całą resztę przyniesie wdzięczna przyszłość za szczerą i gorliwą dla niej pracę. Spółka ufa w to niezłomnie. I z tą ufnością rozwija prężnie swoją działalność.

VI.

W SPRAWIE SKŁADEK CZŁONKOWSKICH ZWIĄZKU.

Należne od członków Związku składki wpłacane być winny do kas właściwych Zarządów Oddziałów Okręgowych tegoż możliwie już bezzwłocznie, w przeciwnym razie pociągnie to za sobą nieubłaganie smutne skutki dla opieszałych.

Wymiar składek wskazany jest szczegółowo w przytoczonych powyżej uchwałach Rady Głównej Związku.

Jedynie w b. dzielnicy pruskiej członkowie Poznańskiego Oddziału Okręgowego Związku winni wnosić tymczasowo, w drodze dopuszczonego przez Radę Główną wyjątku, składki w odmiennej wysokości na podstawie następującej, zapadłej w dniu 28 października r. b. uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia tego Oddziału:

Składka roczna członkowska wynosi tam 5 złot. polskich, składka roczna na Fundusz Pogrzebowy—1 złoty polski i opłata za uzyskanie posady przy udziale Zarządu Oddziału—2 złote polskie. W przeliczeniu na marki oznaczono na razie wysokość tych składek: członkowskiej 1,500,000 mk. i na Fundusz Pogrzebowy 300,000 mk. Podgorzelnicy winni wpłacać 3% od poborów gotówkowych. Połowa składek miała być wniesiona bezzwłocznie, a druga połowa do 31 grudnia r. b.